БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

44-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 271 (11257) | 1966 оной ноябриин 17, четверг | Сэн 2 мүнгэн

СОВЕТ ЗАСАГАЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ХОДОДОО ...ҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

...и гаран жэлдэ һаалишанаар ...жа байһан коммунист ...Дашидондоковна Лыкшито... ...хан «Эрдэм» колхоз до... ...бэшэ, харин бүхы Сэлэн... ...аймаг соогоо түрүү зэргэдэ ...даг. Энэ дүршэл ехэтэй һаа... ...ай үнеэн орой һубайрдаг... ...л бүри гугалладаг. Гүл ...р абаһанай түлөө нэмэлтэ ...идэ тугал абадаг.

...эбтэ табан жэлэй түрүүшын ... түсэбые үнгэрһэн арба һа... ...рэ дүүргээ. Жэл соо 21270 ...рамм һү һааха байбал, нояб... 1-дэ тэрэнээ 28682 кило... ...а хүргөө. Энээниие үнеэн ... тоолоходо 1826 килограмм ... Социалис уялгань—1800 ...рамм.

...ет засагай 50 жэлэй ойн ...алдэ түрүү һаалишан үнеэн ...ээ 2 мянган килограмм һү ...гэжэ шиидэнхэй.

...РАГ ДЭЭРЭ: Х. Лыкшитова.

... СОРОКИНОЙ фото.

...УНАЙХИҺАА ...ДУТУУГҮЙГӨӨР...

...ибал Бандеевэй даадаг мал ... таргалуулгын гүүртэдэ ...олгой буруу, хашараг тоо... ... Тадэниие шадамар бэрхэ ...ы Должон Цыбенова, Дулма ...лова, Хандажап Дашиева, ... Эрдынеева, Дашибал Цы... ...гагшэд харууһална. Зун, ...ай ногоо хагда һайнтай саг... ...нэр малаа таргалуулжа ...

...ээнь, гүүртын малшан Да... Цыренов 157 толгой мал ... Зунай үедэ тэдэ малынь ...нтнерээр шэгнүүрээ нэмээ... ...айна. Тиигэжэ толгой бү... ...ь сүүдхэ бүриин шэгнүүр ...граммаар, Должон Цыбено... ...даадаг мал сүүдхэдээ шэг... 1178 граммаар нэмээһэн юм.

...өө эдэ малшад малайнгаа ...лгэдэ һайнаар бэлэдхээ. ...уужам дулаан байрада ...даа. Тэжээлыень оньһожо... ...гаһан аргаар бэлэдхээд ...үгэнэ.

...унын эдэ малшад Совет ...й 50 жэлэй ойн уряа доро ...ахадаа, малаа зунайхиһаа ...гүй хүшэ шадал һайнтай... ...үбэлжүүлхэ гэжэ шиидэн...

Г. ДОРЖИЕВА.

...АРИЛГАШАДАЙ ...КОНОМИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИ

...рилгашадай экономическа ...еренци Улаан-Үдэдэ үнгэр... ... Буряадай барилгын уп... ...иин экономистнууд, түсэб ...шод, бригадирнууд конфе... ...дэ хабаадалсаа.

...рилга-хабсаралгын управле... ...частогуудай ажал ябуулга ... управлениин главна инже... ...хэр Шейн элидхэл хэбэ. Уп... ...иин түсэблэлгын экономи... ... таһагай начальник Сверку... ... главна бухгалтер Чеховский ... зөөри, материал гамтай... ...таргашалха тухай хөөрэжэ

...лэлшэд Шейн. ...үн нухэд ...унов, Чеховский барилгын ...изаци, участогуудай ажабай... ...тодорхой һайнаар харуулба, ... жэлэй түрүүшын жэлэй ...һэн һарануудай дүн тушаа ..., саашанхи зорилго эли...

...гэрһэн арба һарын дүнгүүд, ...мическа шэнжэлэлгэ, түй... ...һан амжалта, бии байһан ду... ...нууд, хэрэглэгдээгүй эрга ... тухай дэлгэрэнгы хөө... ...н конференци дээрэ болобо.

ЗАҺАБАРИ ТҮЛЭГ ДУНДАА

Ургаса хуряалгын дүүрэһээр нилээд саг үнгэрбэ. Энэ үедэ Погранична совхозой механизаторнууд миин һуугаагүй, сагай дулаанда машина, тракторнуудаа заһабарилжа ороһон.

Октябрь һарада эндэхи механизаторнууд 3 тракторай орондо 4 трактор бэлэн болгожо, 8 плуг заһабарилаа. Тиихэдэ ноябрь һарын түрүүшын хахадта заһабарилагшад түсэбэй ёһоор 3 трактор хүл дээрэнь гаргаха аад, даабаряа нэгэ трактораар үлүүлээ. Энэ һарын хоёрдохи хахадта 5 трактор заһабарилжа, түсэбһөө гадуур 2 трактор бэлэн болгохонь.

Трактор заһабарилгада В. Серебренников, Г. Черепанов, Ф. Сукнев гэгшэд һайнаар ажаллана. Үйлэдбэриин управлениһаа тусхай комисси ерэжэ, заһабарилгын шанар шалгажа, һайн сэгнэлтэ үгөө.

Совхозой механизаторнууд хүрьһэ өлдүүрилдэг машинануудаа шэнэ жэл болотор, тракторнуудаа Совет Армиин һайндэр хүрэтэр заһабарилжа дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаад, эмхитэйгээр ажаллажа байнхай.

Г. ОВСЯНКИН,
Погранична совхозой түсэблэгшэ.

Хяагта.

МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАГШАД

СССР-эй Ой модоной, целлюлозно-саарһанай болон модо болбосоруулгын промышленностиин министерство, арадай ажахын тус һалбариин хүдэлмэришэдэй профсоюзай Центральна Комитедэй Президиум байгша оной гурбадахи квартал соо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаба.

Баргажанай леспромхозой, Байгалай модоной баазын коллективүүд эрхим амжалтануудые түйлажа мүрысөөндэ шалгараад, дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шангуудта хүртөө.

Эдэ коллективүүд Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн баярые ажалай шэнэ бэлэгүүдээр угтахын тула һалхан бүри ехэ социалис уялгануудые абаба.

Н. ТЮРНЕВ.

ТОДОРХОЙ ЗОРИЛГОТОН

Октябриин 50 жэлэй ойдо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дэлгэржэ байхада, хүн бүхэн лэ хүбиндэа оруулжа байнхай. Манай «Коммунизм» артелиин гэшүүд республика дотороо үүсхэл гаргаһан Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозой ажалшадай, Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй уялгые зүбшэн хэлсэжэ, саашадаа ямар хүдэлмэри хэхэ тухайгаа хөөрэлдэбэ.

Аха нютагнай мал ажалаар мэргэжэнхэй. Үшар тиимэһээ энэ артелиин малшад үбэлжэлгые бэлэдхэлтэйгээр угтажа, һайнаар үнгэргэжэ байна. Колхозой түрүү һаалишад М. Гергенова, Г. Габанова, В. Убашеева, Д. Бамбалаева гэгшэд ажалдаа шалгарна. Эдэнэр энэ жэлэйнгээ уялгые болзорһоонь урид дүүргээд, ерэхэ жэлдэ ехэ һү һаахаар шиидэбэ. Хонишон И. Осохеев малаа һайнаар хаража, тобир тарган үбэлжүүлхэ, нооһо ехээр хайшалха гэһэн уялгатай.

Совет засагай 50 жэлэй ой болотор колхознай мал ажалай продукци гүрэндэ худалдалгаар 1967 оной түсэбые бэелүүлхэ юм. Иимэ зорилго артелиин гэшүүдэй суглаан дээрэ хэлсэгдээ.

Д. ЖАМБАЛОВ,
аймагай «Малшан» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

БКП-гэй IX СЪЕЗД ДЭЭРЭ

СОФИ, ноябриин 15. ТАСС-ай коррнууд Д. Бочаров, Н. Кочешков иигэжэ дамжуулба:

БКП-гэй IX съездын энэ үглөөнэй заседани КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй үгэ хэлэлгээр эхилээ. Съездын делегадууд ба айлшад хүл дээрээ байжа, КПСС-эй делегациин толгойлогшые нэрьемэ удаан альга ташалгаар амаршалба.

«КПСС!», «КПСС!», «Хэтэ мүнхын хани барисаан!» гэһэн үгэнүүд зал соогуур ханхинан дуулдана.

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэһөө

Дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй батажаһан отрядуудай нэгэнэйнь—Болгариин Коммунис партиин съездэ хабаадажа байхадаа баясанабди. Танай парти өөрынгөө лайшалхы үг заншалнуудаар омогорхохо эрхэтэй гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев БКП-гэй IX съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Болгариин Коммунис парти алдарта үг заншалнуудаа үргэлжэлүүлэн арьбадхажа, энэ общество байгуулха талаар һүүлэй жэлнүүдтэ гайхамшаг шэнэ илалтануудые түйлаа. Болгариин арад зон Коммунис партиингаа хүтэлбэреэр социализм байгуулха түүхэтэ зорилго амжалтатайгаар шиидхэжэ байна. Танай с'ездын зүбшэн хэлсэжэ байгаа асуудалнууд—Болгарида социалис байгуулалта амжалтатайгаар хүгжөөлгын шухала асуудалнууд мүн лэ амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ гэжэ этигэдэг байһыетнай һайшаан дэмжэнэбди. Бэлиг түгэс болгар арадай эршэ зориг, политическэ ба ажалай ехэ эдэбхи, тус арадай марксистко-ленинскэ ударидагша—Болгариин Коммунис партиин дүй дүршэл, политическэ болбосорол тиимэ амжалта түйлаха эшэ нүхэсэл болоно!

Дэлхэйдэхи үйлэ хэрэгүүдэй ябасаһаа, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй хүгжэлтэһөө уламжалан, интернационализмын асуудалнууд түрүүшын ээлжээндэ табигдаха ёһотой болонхой. Энэмнай бүхы оронуудай хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлэй гол зорилгонууд ба үндэһэн эрилтэнүүдэй али байһаар тодорхойлогдоно гэжэ Л. И. Брежнев үргэлжэлүүлэн хэлэбэ. Интернационализмын гол ёһонууд мүнөө тон найдамтай тодорхойлгонуудай нэгэн болоно. Эдэнэй туһаламжаар коммунист бүхэн, компарти бүхэн өөрынгөө хараа бодолой зүбые, марксизм-ленинизмын һургаалда үнэн байдагаа шалгажа болохо гэбэл, үлүүсэ һайрхаһан ябадал болохогүй бэзэ.

Болгариин Коммунис парти бусад аха дүү партинуудтал адляар, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй таһаршагүй шухала хубиинь болоно гэжэ өөрыгөө тоолодог, тэрэнээ бодото дээрэнь харуулдаг байна.

Болгариин Арадай Республика бусад аха дүү оронуудтай хамта дэлхэйн социалис байгуулалтын аша туһада саг үргэлжэ анхарал оролдолго гаргадаг.

Социализм байгуулха хэрэгтэ арадай засагта Болгариин түйлаһан амжалтануудые тэмдэглэхэтээ хамта, Л. И. Брежнев иигэжэ хэлэбэ:

Мүнөө дэлхэйн социалис байгуулалта хүн түрэлтэнэй хүгжэлтые тодорхойлдог гол нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоод байхадань, тэрэнэй хамтын хүсые бүри ехэ болгохо, социалис гүрэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ, империализмда эсэргүү хамтын тэмсэлэй талаар һанал нэгэтэй ябуулга хэхэ тухай саг үргэлжэ оролдолго хүсэлэлгэ гаргалгые тон шухала уялгамнай гэжэ социалис оронуудай компартинууд тоолоно.

Социализмын оронууд Ленинэй захяа заабаринуудые баримталан, уласхоорондын хани нүхэсэлэй талаар бүхы дэлхэйдэ жэшээ харуулан, социалис интернационализмын үндэһөөр харилсаа холбоогоо амжалтатай хүгжөөнэ. Варшавска договорто, экономическа харилсан туһалалсалгын соведтэ хабаатай социалис гүрэнүүдэй хани харилсаан тиимэ холбооной эрхим жэшээ болоно. Социалис Болгари—аха дүү оронуудай бүлын эдэбхитэй гэшүүдэй нэгэн.

Коммунис хүдэлөөн өөрынгөө үг удхаар тон интернациональна юм. Бүхы оронуудай хүдэлмэришэн ангиин эмхидэлые батадхаха, тэрэнэй түрүү отряд болохо уласхоорондын коммунис хүдэлөөе марксизм-ленинизмын шалгарһан һургаалай үндэһөөр батадхаха гэһэн оролдолго — мүнөө манай шиидхэхэ тон шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын шэнэ зүблөө зарлахын тула шухала нүхэсэл бии болозко байна гэжэ һүүлэй үедэ хэдэ хэдэн аха дүү партинуудай мэдүүлдэг болоһониинь дэмы бэшэ байха.

Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэл, тэрэнэй дайшалхы отрядуудай нягта эмхидэл саашадаа таһалгаряагүй хүгжэхэ, бэхижэхэ гэжэ бүрин этигэнэбди. Болгариин Коммунис парти, Георгий Димитровой парти бата нэгэдэлэй түлөө, манай үзэл сурталай зэбсэгэй арюун сэбэр байхын түлөө эгээн эдэбхитэй тэмсэлшэдэй зэргэдэ хододоо жагсанхай байдаг гэжэ мэдэрхэдэмнай аятай байна!

Американска түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэн бодоһон вьетнам арадай тэмсэлые социалис оронуудай зүгһөө, бүхы дэлхэйн түрүү үзэл бодолтой хүнүүдэй зүгһөө дэмжэжэ байһаниинь уласхоорондын коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнтэй дайшалхы холбоо барисаа бэелүүлһэнэй эли тодо гэршэ жэшээнүүдэй нэгэн болоно.

Вьетнамай тэмсэлдэнь социалис оронуудай үзүүлдэг туһаламжа тухай хэлэхэ зуураа, коммунист бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ дүтэ, энэ хэрэгтэ Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй ямараар хандадаг тушаа дуугай үнгэржэ болохогүй. Энэ шухала гансахан асуудалааршье Хитадтай нэгэн һаналтай ябуулга хэхэ гэһэн аха дүү партинуудай бүхы оролдолго хүсэлэлгые Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй эрид буруушаан угтадаг байһые ехээр шаналан тэмдэглэхэ баатай болонобди.

Хитадта мүнөө бэелүүлэгдэжэ байгаа хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулганууд манай хамтын хэрэгтэ— социализмын, коммунизмын хэрэгтэ бага бэшэ хоро хохидол ушаруулна. Гэхэ зуура, мүнөөнэй бэрхэшээлнүүд зайсуулагдаха, мүн хитад арад, тэрэнэй Коммунис парти социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нягта зэргэдэ өөрынгөө һуури дахин эзэлхэ гэжэ батаар этигэнэбди. Советскэ Союзай Коммунис парти бусад аха дүү партинуудтай хамтадаа социалис хани нэгэдэлэй, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй эмхидэл ба нэгэдэлые бэхижүүлхын тула шухала бүхы юумэ хэхэ гэжэ найдуулхыемни зүбшөөгыт.

Нүхэр Л. И. Брежнев саашалаа иигэжэ хэлэбэ:

Болгар, совет коммунистнуудай хани барисаан ба нэгэдэл, Советскэ Союзай, Болгариин Арадай Республикын арадуудай хани барисаан ба нэгэдэл социалис оронуудай харилсаа холбооной найдамтай, таһаршагүй звено болоно гэжэ хэлэхэдэ болохо.

Манай харилсаа холбооной алишье таладаа ашатай туһатай байһаниинь бүри эли тодоор харагдана. Совет, болгар арадууд хани холбоогоо улам эли тодоор мэдэрнэ, энэ ушар бидэндэ шэнэ хүсэ нэмээнэ, манай урагшаа дабшаһан хүдэлөөе улам түргэдхэнэ гэбэ.

БКП-гэй IX съездын хүдэлмэри Болгариие хүгжөөхэ замдахи ехэ шэнэ алхам болохо, дэлхэйн социалис байгуулалтые хүгжөөлгэдэ горитой туһа нэмэри болохо, дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй саашадаа бүри үргэнөөр дэлгэрэлгэдэ туһа хүргэхэ гэжэ бүрин этигэдэг байһанаа КПСС-эй делегациин толгойлогшо элирхэйлэн мэдүүлбэ. Тиигээд коммунизмын түлөө, амгалан байдалай, арад зоной зол жаргалай түлөө тэмсэлдэ шэнэ илалта түйлахыень Болгариин коммунистнуудта үнэн зүрхэнһөө хүсэбэ.

Нүхэр Л. И. Брежнев Болгариин Коммунис партиин IX съездэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалгые үгынгөө түгэсхэлдэ дамжуулаа.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет Болгариин Коммунис партиин IX съездын делегадуудта, Болгариин коммунистнуудта, бүхы болгар арадта аха дүүгэй халуун амар мэндые совет коммунистнуудай үмэнэһөө хүргэнэ гэжэ амаршалгын бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Манай партинууд, манай оронууд болгар, совет арадуудай хамтын түйлалта болоһон үнэнтэ аха дүү ёһоной холбоо һабагшаар нэгэдэнхэй. Советскэ Союзай Коммунис парти болгар-совет харилсаанай үнэн сэдьхэлһээ үндэһэтэй байһые тон шухалада тоолоно, эдэнээ саашалань бэхижүүлхэ, хүгжөөхын тула саг үргэлжэ оролдолго гаргана.

Советскэ Союзай Коммунис парти дэлхэйн хүгжэлтын, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй бүхы асуудалнуудаар Болгариин компартитай һанал нэгэтэй байдаг. Дэлхэйн социалис байгуулалтые бэхижүүлхэ, коммунис зэргэеэ нягтаар эмхидхэн жагсаалга бэеэ дааһан байдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэдэг бүхы арадуудай үндэһэн зорилгонуудта харюусана гэжэ манай партинууд нэгэн һаналтайгаар тоолоно.

БКП-гэй, КПСС-эй ба бусад марксистско-ленинскэ партинуудай оролдолго хүсэлэлгые нэгэдхэбэл, революционно хүсэнүүдэй нэгэдэлые улам батадхаха, манай агууехэ хэрэгэй шэнэ илалта хантаха байһандань этигэнэбди.

Танай партиин IX съездын табиһан зорилгонуудай амжалтатайгаар шиидхэгдэхые, социалис байгуулалтын, өөрынгөө арадай зол жаргалай түлөө тэмсэлэй талаар, Болгариин Арадай Республикын саашалаа һалбаран мандахын түлөө, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй эмхидэлые улам бэхижүүлхын, амгалан байдалай, арадуудай сүлөөтэ, аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдээ шэнэ амжалтануудые түйлахыетнай үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди, хүндэтэ нүхэд, гэжэ амаршалгын түгэсхэл дотор хэлэгдэнэ.

* * *

Л. И. Брежнев үгэеэ дүүргэхэдээ, аха дүү Болгариин Коммунис партиие ехээр хүндэлдэг байһанай тэмдэг болгон, дурасхаалта бэлэг—манай Эхэ ороной нийслэл Москва хотодо замбуулинай баатарнуудта зорюулжа табигдаһан жабхаланта хүшөөгэй моделиие Советскэ Союзай Коммунис партиин үмэнэһөө съездэдэ дамжуулан барюулба.

Л. И. Брежневэй үгэ хэлэһэнэй һүүлээр съездын делегадууд БКП-гэй Центральна Комитедэй, Центральна шалгалтын комиссиин тоосоонуудые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө. Эдэнэр Болгариин Коммунис партиин гадаадын ба дотоодын политикые, тоосоото үе соохи ажал ябуулгые, тэрэшэлэн ороноо хүгжөөхэ удаадахи табан жэлэй Директивэнүүдые һайшааба.

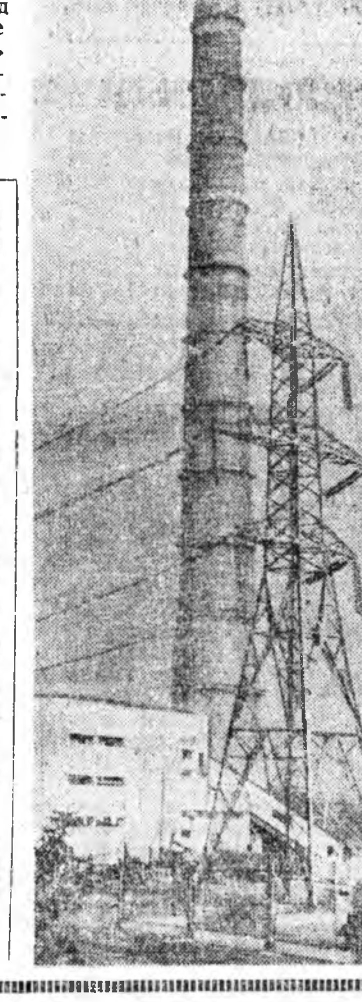
Аха дүү партинуудай делегацинуудай толгойлогшонор съездые амаршалһан үгэнүүдые хэлээ.

(ТАСС).

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

УГАА ҮНДЭР ХООЛОЙ. **Түлишөөр хүдэлдэг Каширска электростанцида Советскэ Союздахи эгээн лэ үндэр хоолой бодхогдожо дүүргэгдээ. Утаанай гараха энэ хоолой 250 метр үндэр юм. «Спецжелезобетонстрой» гэжэ трестын хоолой бодхон баригшад Валентин Рожнов болон Виктор Борисовай бригаданууд хоолойе бодхохо хүдэлмэри болзорһоонь урид дүүргээ. «Теплопроект» гэжэ институдай зохёоһон проектээр энэ асари томо хоолой тодхогдоһон байна. Энээниие бодхохын тулада 8,5 мянган кубическа метр бетон, 1000 шахуу тонно булад арматура, 2 мянган кубическа метр хирпиисэ хэрэгтэй болоһон байна.**

АПН-эй фото.

Холын замда ябаха «МАЗ-500» гэжэ шэнэ автомобильнууд заводой хашаа соо байна.

АПН-эй фото.

ШУХАЛА МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

Финляндиин правительственнэ делегаци Москва ерэбэ

Премьер-Министр Рапаэль Паасио түрүүтэй Финляндиин Республикын правительствын делегаци СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай уряалаар ноябриин 15-да албанай хэрэгээр Москва ерэбэ.

Хани барисаата оронһоо ерэһэн айлшадые Ленинградска вокзал дээрэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор Н. К. Байбаков, В. Н. Новиков, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай түрүүлэгшэнэр ба тушаалтад уттаа.

Финляндиин правительственнэ делегациин ерэһэнтэй дашарамдуулан, вокзал дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа, хоёр ороной гүрэнэй гимннүүд дуулагдаа.

(ТАСС).

Кремльдэ хөөрэлдөөн болобо

Албанай хэрэгээр Москва ерэһэн Премьер-Министр Р. Паасио түрүүтэй Финляндиин правительственнэ делегаци ноябриин 15-да Кремль соо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгиниие бараалхаа.

Үнэн сэхээр, хани ёһоор хөөрэлдэхэ үедөө хоёр оронии һонирхуулдаг асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

(ТАСС).

Совет-австриин хэлсээнүүд

ВЕНЭ, ноябриин 15. (ТАСС-ай корр.). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный түрүүтэй советскэ делегаци Федеральна Канцлер И. Клаус түрүүтэй Австриин Федеральна правительствын гэшүүд мүнөөдэр Венэдэ хэлсээнүүдые хэжэ эхилээ.

Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэйнгээ үедэ Советскэ Союз Австри хоёрой хоорондын харилсаа холбоое улам үргэдхэхэ асуудалнуудаар, тэрэшэлэн уласхоорондын зарим асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэн хэлсэбэ.

Совет парламентаринар Лондондо

ЛОНДОН, ноябриин 15. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Англиин парламентын уряалаар мүнөөдэр албанай хэрэгээр Лондон ерэбэ. Энэ делегациие СССР-эй Верховно Соведэй депутат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Г. И. Воронов толгойлно.

„Союзсельхозтехникын" совет

Ноябриин 15-да Москвада нээгдэһэн «Союзсельхозтехникэ» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэлэй совет ороной хүдөө ажахые материально-техническэ талаарнь хангалга һайжаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэнь.

Соведэй хүдэлмэридэ КПСС-эй ЦК-гай хүдөө ажахын таһагые даагшын орлогшо М. П. Новиков, СССР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшо И. П. Воловченко, СССР-эй Госбанкын түрүүлэгшын орлогшо Н. П. Гусев гэгшэд хабаадана.

«Союзсельхозтехникэ» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэлэй түрүүлэгшын орлогшо П. М. Кожевников ороной хүдөө ажахые материально-техническэ талаарнь хангаха түсэбэй проект тухай элидхэл хэбэ. (ТАСС).

Мэргэжэлтэдэй бүхэсоюзна бүридхэл

МОСКВА. (ТАСС). Дээдэ, тусхай дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэдые бүридхэхэ хүдэлмэри орон дотор ноябриин 15-да эхилээ. Энээниие предприятинуудай, эмхи зургаануудай, һургуулинуудай, эрдэм-шэнжэлгын ба проектнэ эмхинүүдэй кадрнуудай таһагууд хэхэнь. Иимэ хүдэлмэри совхозууд, колхозуудта мүн лэ ябуулагдана. Университедүүд, дээдэ һургуулинууд, техникумүүд болон бусад тусхай дунда һургуулинуудые дүүргэһэн дипломуудтай мэргэжэлтэд бүридхэлдэ абтана.

Бүридхэлэй мэдээнүүдые областьнууд, республикануудтахи гүрэнэй бүридхэлэй зургаанууд согсолхо, эсэсэй дүнгүүд ерэхэ жэлэй эхеэр СССР-эй ЦСУ-тай машинаар тоолон бүридхэдэг станцида шэнжэлэгдэхэ.

ХҮДӨӨГЭЙ БАРИЛГАШАДАЙ ЭРИЛТЭ

«Бурятцелинстрой» трестын Хурамхаанай барилга-хабсаралтын управлени байгша ондо бага зэргэ амжалтануудые туйлаһан байна. Районой колхоз, совхозуудаар мянга гаран дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд, 200 туталай байха 2 байра, 7 хашаа, орооһоной 2 склад ашаглалгада үгтөө.

Управлениин коллективтэ шэнэ үүсхэл дэлгэржэ эхилбэ. Баргажанай участогай нүхэр Молчановай хүтэлбэрилдэг шулуушадай бригада Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэлдэ оролсобо. Энэ үүсхэлынь управлениин, өндэхи барилгын материалнуудай комбинадай коллективүүдтэ дэмжэгдэнэ.

Эдэ бүгэдэ тухай һаяхан болоһон тоосоото-һунгуулиин партийна суглаан дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

Гадна коммунистнууд гол анхаралаа СМУ-гай, барилгын материалнуудай комбинадай хүдэлмэридэ бии байһан дутуу дутагдалнуудта хандуулба. Илангаяа барилгын материалнуудай комбинадай ажал ехэхэн дутагдалтай. Түсэб даабари дүүргэгдэнэгүй, голодоһо ехээр гаргагдана. Мүнгэн дээрэ тооложо үзэбэл, энэнь 12 мянга гаран түхэригтэ болоо.

Комбинадай муугаар хүдэлдэг дээрэһээ СМУ нэгэн жэгдээр хүдэлмэрилхэ аргагүйдэнэ. Элдэб хэрэгсэл дуталдажа, «Аргэдинский» совхоздо үнеэдэй байра, мал шахалгын «Бодонский» совхоздо орооһоной склад баригдажа дүүргэгдээгүй байһаар.

СМУ-гай начальник нүхэр Петелинэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, «Бурятцелинстрой» трестын зүгһөө түсэб хэдэ дахин хубилгадаг ушар управлениин хүдэлмэридэ ехэхэн һаад татана. Нэгэ иимэ ушар дээрэ тогтолтой. Баргажан тосхондо шэнэ һургуули, ажаһуудалай комбинат баригдахаар түсэблэгдэжэ, тэндэ барилгын участок байгуулагдаһан юм. 80 гаран хүдэлмэришэд ажалда абтаба. Удаашье сагай үнгэрөөгүйдэ түсэб хубилгагдажа, хүдэлмэришэдөө сүлөөлхэ баатай болгдобо. Мүнөө эндэ ерэхэ жэлэй түсэб абтаа. Хоёр дахин ехэ. Дахинаа хүдэлмэришэдые бэлэгдэхэ хэрэг гараба.

Саашадаа иимэ ябадалтай эбсэжэ болохогүй, энээн тушаа трестын хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа табиха бэзэ гэжэ найдажа байһанаа коммунистнууд мэдүүлбэ.

Хурамхаанай хүдөөгэй барилгашад Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ оролсобо.

Д. ГЫРГЕНОВ.

Баргажанай леспромхозой жолоошон, коммунист Владимир Малыгин модо шэрэхэ үдэр бүриингөө нормые ходо үлүүлэн дүүргэдэг.

«Эхэ орондоо—эрхим һайн модо!» гэһэн уряа доро хүдэлдэг Баргажанай леспромхозойхид энэ түрүү жолоошон Владимир Малыгинай жэшээтэ ажалаар омогорходог. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жолоошон Владимир Малыгин тушаан абагша Валентина Пономаренкодэ асарһан модоёо тушаажа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ҺАЙНААР, БОДОМЖОТОЙГООР ТҮСЭБЛЭЖЭ...

ПАРТИЙНА ЭХИН организациин хамааралсахагүй асуудал гэжэ ажахыда үгы тооной. Малай үбэлжэлгэ, таряа хуряалта, ажалшадые хүмүүжүүлгэ, үгышье бол хүн зониие энэ тэрэ хүдэлмэридэ хубаарилан табилга—даб гэһээр алишье асуудалынь абажа харабалтнай эхин организацида сэхэ хабаатай, тэрэниие алгасан гарахын аргагүй.

Зүгөөр эдэ асуудалнуудые шиидхэлсэхэдээ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэйударидалгые дабтаха, тэдэнэй эрхэ болон түлөөлэлгые һолихо бэшэ, харин имагтал өөһэдынгөө онол арганууды хэрэглэжэ, зүбөөр шиидхэлтэдэнь нүлөөлхэ шухала болодог. Пигэжэ бидэнэр ажахынгаа хүтэлбэрилэгшэдтэ (манай эрхэ байдалда фермые эрхилэгшэдтэ, гүүртэ, отарануудые даагшадта) өөһэдынтөө эрхэ хүсэдөөр хэрэглэхэ, мэргэжэл шадабаряа харуулха арга боломжо олгоно ха юмбибди.

Энэ ушар партийна хүдэлмэриин өөрын онсо шэнжэтэй гэхэ гү, али онцотой байдагые гэршэлнэ. Тиимэһээ партийна организациин ажал холын хараатайгаар эмхидхэн ябуулха эрилтэ табигдадаг гээшэ. Ондоогоор хэлэбэл, хүдэлмэреэ һайса түсэблэжэ ябуулха шухала болоно.

Манай фермын партийна организациин жэшээ дээрэһээ абажа харабал, бидэнэр хүдэлмэреэ һара бүридэ түсэблэнэбди. Тэрэ түсэбөө партбюрогой заседани дээрэ баталжа, һүүлээрнь коммунистнуудай үзэмжэдэ табижа хэлсэдэг заншалтайбди. Ажахын али нэгэн кампаниин эхилхэдэ, жэшээлбэл, малай үбэлжэлгын, тэжээл бэлдэлгын, орооһо таряа хуряалгын үедэ тустаар түсэб табигдадаг. Түсэб тухайгаа коммунистнуудтай зүбшэжэ хэлсэхэдэ, тэрэнэй бүтээсэтэй байдагынь мэдээжэ. Хэхэ юумэеэ ойлгожо, хайшан тээд дүүргэлтэйб гэжэ эртээнһээ бодомжолдот, парторгтой, мүн нүхэдтэйгөө хөөрэлдэжэ, зүбшөөл захяа абана ха юм. Тэрэшэлэн партбюрогой табиһан түсэб тушаа һанамжа, дурадхалаа хэлэжэ, хубилалтануудые оруулха аргатай болоно бшуу.

Түсэбтэ ямар гол асуудалнууд оруулагданаб?

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри абаад үзэбэл, партийна суглаан, партбюрогой заседанинууд зүбшэн хэлсэхэ асуудалнуудтайгаа хараалагдана. Гадна коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табилга мүн лэ баталагдадаг. Ямар ушарһаа энэ асуудал түсэбтэ оруулагданаб гэбэл, хурьга абалгын, тэжээл бэлдэлгын харюусалгатай үедэ зарим отара, бригадануудта коммунистнуудые нэмэжэ эльгээхэ хэрэг гарадаг.

Ойлгууламжын хүдэлмэриин талаар агитаторнуудтай семинар үнгэргэлгэ, лекци болон элидхэл уншалта, отара, гүүртэнүүдээр хөөрэлдөө үнгэргэлгэ, ханын газетэ болон дайшалхы хуудаһануудые гаргалга гэхэ мэтэ. Тэрэшэлэн манай фермэ дээрэ эмхидхэгдэһэн эхин политһургуулиин хэшээлнүүд түсэблэгдэдэг юм. Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, дүнгынь согсолхо хэрэг партийна организациимнай анхаралда ходоо байдаг.

Фермымнай партийна эхин организацида 16 коммунистнууд тоологдодог. Тэдэнэй 7-ниинь таряан ажал дээрэ, 2-ынь мал ажалда хүдэлнэ. Элдэб хүдэлмэридэ 5 хүн ажалладаг. Коммунистнуудһай партиин гэшүүнэй нэрэ хүндые үндэр дээрэ үргэжэ ябахын тула ходоодоо оролдожо ябадаг юм. Тэдэнэй дундаһаа хонишон Тудупов, трактористнууд Багидаев, Батуев гэгшэд илангаяа шалгарна.

Зүгөөр зарим дутагдалнуудшье үзэгдэдэг байна. КПСС-эй гэшүүн П. В. Еранский ажал дээрэ архи ууха, ямаршье шалтагаангүйгөөр суглаандаашье ерэхэгүй ябадал гаргадаг һэн. Һүүлшын суглаан дээрэ энээнэйнгээ түлөө горитойхон шүүмжэлэгдэһэн байха.

Коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлһээ, тэдэнэй оролдолгоһоо фермымнай туйлаһан амжалтанууд эшэ үндэһэтэй тэжэ һанагдана. Байгша ондо гүрэндэ ороо һо худалдаха түсэб холо үлүүлэгдөө. Гектарай дунда зэргээр 9 центнер, тэрэ тоодо 10,5 центнер шэниисэ хуряагдаһан байна. Түсэбөөр хараалагдаһаниинь 7,3 центнер байһан юм. Тэрэшэлэн үбһэ ногооной муу бэшэ ургаса абтажа, ниитымнай мал үбэлжэлгэдэ хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангагданхай. Малшадаймнай туйлаһаниинь бүришье баярламаар. Манай һаалишад зунай үедэ үнеэн бүриһөө 1150 литр һү һаахаа гэһэн уялга абажа, республика соогоо мүрысөө үүсхэһэн байгаа. Энэ уялгаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ шадаа. Тиихэдэ мэдээжэ болоһон һаалишан Н. Тадвашкина—3140 литр, һаалишад Б. Нимаева—2974 литр, Г. Мархаева—2173 литр һү үнеэн бүриһөө зунай бэлшээриин үедэ һааһан байха.

Эдэ тоо, баримтануудые би эндэ миинтэ дурдаа бэшэб. Эдэ бүгэдые туйлахын, амжахын тула манай эхин партийна организаци нилээдхэн оролдоһон байна бшуу.

Партийна организациингаа хүдэлмэри түсэблэхэдөө тэрэнэй ажалда коммунист бүхэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулха зорилго табигдадаг. Энээнэй тула хэн коммунистда ямар партийна даабари угэлтэйб гэжэ хараалагдадаг, тэрээндэ дүүргэхэдэнь бодото туһаламжа, хэрэгтэй захяа заабари үгтэдэг. Энэ зорилто шиидхэлгэдэ мүн партийна суглаан дээрэ һүүлэй үедэ табигдаһан асуудалнууд туһа нэмэри боложо үгөө. Үнгэрһэн тоосоото үе соо хамта 15 суглаан зарлагдаһан байгаа. Түсэбэй ёһоор бэлдэгдэжэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудай зариманиинь нэрлэбэл иимэ: «Коммунистын моральна шэнжэ шанар тухай», «Партиин Устав—партийна ажабайдалай хуули», «Коммунистнуудай түрүү үүргэ тухай», «Коммунистнуудай политическэ һуралсал» гэхэ мэтэ. Партийна суглаан һара бүридэ арга бэшэ үнгэргэгдэдэг юм.

Партийна организациин хүдэлмэри түсэблэхэдөө тэрээндэ ёһын тэдысэ хандажа огто болохогүй. Дүүргэлтын үедэ хубилалтануудые оруулха, хараалагдаһан заримыень орхихо, үгышье бол нэмэжэ оруулха зүйлнүүд олон байдаг гээшэ. Теэд эдэ хубилалтанууд тухайгаа коммунистнуудта саг доронь дуулгажа байха шухала гэжэ өөһэдынгөө дүй дуршэл дээрэһээ тоолонобди. Энэ ушарта тэдэнэр юу хэхээ мэдэдэг, партийна организациингаа шиидхэжэ байһан зорилгонуудые ойлгожо ябадаг.

Партийна организациин хүдэлмэриие түсэблэлтэ тухай оло юумэ хөөрэжэ болохо һэн. Һаяхан болотор энээндэ анхарал бага табигдадаг байһан. Мүнөө партийна эхин организацинуудай дайшалхы шадабари дээшэлүүлхэ зорилгын табигдаад байхада хуушанай дутагдалнуудые, алдуу эндүүнүүдые дабтажа огто болохогүй.

Гэхэтэй хамта манайшье организациин хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии гэжэ хэлэлтэй. Гол дутагдалнай юуб гэбэл, ажалшадай дунда ниитэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри түсэблэһэн ёһоороо саг үргэлжэ ябуулжа шаданагүйбди. Ажахын болон политическэ кампанинуудай үедэ энэ хүдэлмэри һэргэдэг, тэдэнэй үнгэрхэлөөр һөөргөө һуларжа, унтаржа байдагынь тэмшэлтэй.

Һаяхан манай партийна организацида тоосоото-һунгалтын суглаан боложо үнгэрөө. Дээрэ дурсагдаһан, мүн манай хүдэлмэридэ бии байһан бусадшье дутагдалнууд тухай шанта хөөрэлдөөн болоо. Шэнээр һунгагдаһан партийна бюрогой үмэнэ бүхы хүдэлмэреэ һайнаар, бодомжотойгоор түсэблэжэ ябуулха эрилтэ табигдаһан байна. Энэ ушарта манай эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри бүри ехэ нүлөөтэй болохо бшуу.

И. ЕРАНСКИЙ,
Сэлэнгын совхозой 3-дахи фермын партийна эхин организациин секретариин орлогшо.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

БУДАПЕШТ ШЭНЭДХЭН БАЙГУУЛАГДАНА

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Город барилгын асуудалнуудые шэнжэлхэ талаар һаяхан байгуулагдаһан венгер общественной заседани боложо, Будапештын ерээдүйн шарай тухай хөөрэлдөөн болоо. Общественной түрүүлэгшэ, Будапештын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. Шарлош элидхэл хээ.

Будапешт промышленна предприятинууд угаа олонтой болоһон ниислэлнүүдэй нэгэн байһан юм. Тиимэһээ агаарынь муудхаагданхай, зам харилсаан, уһаар хангалтань хуушаранхай байһан юм. Мүнөө Будапештдэ тэрэниие һэргээхэ хүдэлмэриин түгэсхэгдэжэ, шэнэдхэн байгуулха хэмжээнүүд абтажа эхилээ. Зарим предприятинууд ниислэлһээ ондоо городуудта зөөлгэгдөө.

Гэр байрын барилга үзэгдөөгүй түргэнөөр хэгдэнэ. Имагтал хоёр табан жэлэй турша соо будапештынхид 50.000 мүнөө үеын эрхим һайн байра абаһан байха юм. Городые болбосон зохид болгохо хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэнэ. Талмайнууд үргэдхэгдэнэ, үйлсэнүүдые хүндэлэн гараха газар доогуурхи харгынууд түхеэрэгдэнэ. Хуушарһан гэр байранууд задалагдан абаашагдана, метрополитен баригдана.

Ажалшадай хэрэглэмжые хангахын тулада

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Нютагай промышленностиие хүгжөөлгэдэ арадай Корейн бүхы провинцинуудта ехэ анхарал хандуулагдадаг юм.

Промышленностиин энэ һалбариие хүгжөөлгөөр Хойто Пхеньян провинцида горитой амжалта туйлагдаа. Энэ провинци түрүүшын хэрэглэлэй эд бараагаар хүн зоной хэрэглэмжые гол түлэб хангадаг юм. Нютагай промышленностиин предприятинуудта оньһожоруулга үргэдхэгдэжэ, продукци бүри элбэгээр гаргаха, шанарыень һайжаруулха арга олгоно.

АШАТАЙ ТУҺАТАЙ ХАРИЛСААН

ПРАГА. (ТАСС). Научно-техническэ талаар социалис оронуудай хоорондохи ажалай харилсаа научно-шэнжэлэлгын болон туршалгын-үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэлгые түргэдхэнэ гээд «Руде право» газетэ һаяхан бэшэһэн байна. Совет-чехословак харилсаа холбооной үрэ ехэтэй байһые ямар баримта гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, энэ харилсаа холбооной туһаламжаар Чехословакиин арадай ажахы 105,9 миллион крон алмажа шадаа. Советскэ Союз имагтал һүүлшын жэлнүүдтэ Чехословакида предприятинуудые бариха 179 проект, машинанууд болон түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха 325 комплект техническэ документаци дамжуулан үгэһэн байна.

Өөрынгөө зүгһөө Чехословаки һүүлэй жэлнүүдтэ Советскэ Союзда капитальна барилга хэхэ 125 проект, машина, түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ 502 бүлэг документаци болон бусадые дамжуулан үгөө. Гансахан лэ 1965 ондо Чехословакиин дүй дуршэлые хэрэглэлгэ 70 миллион үлүүтэй түхэриг алмаха арга совет ороной арадай ажахыда олгоо.

Плевенскэ округой Обново тосхондохи хүдөө ажахын кооператив арадай Болгаридахи эрхим ажахынуудай нэгэн юм. Энэ кооператив хори гаран жэлэй урда тээ эмхидхэгдээ юм. Олон һалбаритай оньһожоруулагдаһан таряан ажал болон ашаг үрэ ехэтэй мал ажалынь ехэ олзо оруулдаг. Тосхон шэнээр баригдаа. Зураг дээрэ: Обново тосхоной түб. Баруун таладань кооперативай захиргаанай байшан, зүүн гарһаа Культурын ордон.

БТА-гай—ТАСС-ай фото.

ШЭНИИСЫН БАЯН УРГАСА

СОФИ. (ТАСС). Болгариин кооперативуудай полинууд дээрэһээ мүнөө жэлдэ дунда зэргээр гектар бүриһөө 27,8 центнер шэниисэ хуряагдаа. Таряа ургуулан абалгын хүн бүхэндэ хүртэсын талаар энэ орон дэлхэй дээрэ хоёрдохи һуури эзэлнэ.

Хүдөө ажахын улам ехээр оньһожоруулагдаһанай, мүнөө үе сагай агротехникын үргэнөөр хэрэглэгдэһэнэй, ажал эмхидхэлгын һайжарһанай ашаар шэниисын иимэ баян ургаса абтаа.

Будапештын «Ганц-Маваг» заводой хүдэлмэришэд амжалтатайгаар хүдэлнэд. Тэдэнэр Советскэ Союзай захилаар 12 дизельнэ поезд бэлэн болгоо.

ТАСС-ай фото.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ПРОГРАММА

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Энэ жэлдэ хани барисаанай арбан гурбан поездоор 5 мянган венгер эрхэтэд Советскэ Союзда ерэһэн байна. Азербайджан болон Грузиин соёл культурын үдэрнүүд Венгридэ амжалтатайгаар үнгэргэгдөө. Арадай Венгриин үдэрнүүд Украина болон Молдавида тэмдэглэгдэһэн байха юм. Венгер болон совет городуудай — Капошвар Калинин хоёрой, Печ Львов хоёрой, Кечкемет Симферополь хоёрой, Сольнок Таллин хоёрой хоорондохи хани барисаан улам бэхижэн һайжаржа байнхай.

Совет поэзиин болон совет революционно замуудай фестивальнууд, «Агуухэ Октябриин социалис революци зураглан харуулгын искусствада», «Советскэ Союз тухай би юу мэдэхэбиб» гэһэн конкурснууд, совет наука болон техникын туйлалтануудай выставкэ, фотовыставкэнүүд, хани барисаанай поезднууд—эдэ бүгэдэ Агуухэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойе һайндэрлэлгын хүндэлэлдэ зорюулан 1967 ондо бэелүүлэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудай оройдоол заримь хубинь болоно.

ХАНИ БАРИСААНДА ЗОРЮУЛАГДАҺАН МАРКАНУУД

ГАВАНА. (ТАСС). Советкубын хани барисаанда зорюулагдаһан хэдэн олон үнгын маркануудые Кубын Хэлхээ холбооной министерство барлан гаргаа.

ЗАМАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

АГА НЮТАГТА

I. Хүдөө ажахын выставкэ

ШЭТЫН аэропортһоо зүүн урда зүг барижа дэгдэһэн томо сагаан самолёдойнгоо түхэреэхэн сонходо хасараа дахан дахан һуунаб. Хүрэжэ ядажа ябаһан нютагаа дээрэһээнь мээхэйгээр шарайшалнаб. Ара таладаа ой модотой хада гүбээнүүд. Таряалангай тэбхэр, түхэреэншье нэлэнхы шаргал полинууд. Тэндэ атарлан бэлшэжэ ябаһан һүрэг мал. Хахалһан хара паар. Гол горходой һужааг, һүритэй үбһэн. Малай байранууд. Сагаан оройгоороо сахилзаһан, ута ута үйлсэнүүдээрээ һуунагтаһан томо томо тосхонууд....

Ага гээшэмнай ямар бэ даа нэгэ нюдэ алдама хуудам тала ха гү даа гэжэ урдань һанадагни эндүүтэй байба. Үнөөхил Байталаймнай үбэрэй аймагуудайл шэнжэ шарай доогуурни зураглагдан харагдаба. Теэд харатай, улаан ниидэгдэбэгүй. Шэтэһээ гараһаар дүшөөд минута болохотой, болоогүй байхада, округой түб Агинск тосхондо буушабаб. Бууһан айлшанай үүдэ татаха гэр гостиница гүб даа.

Округой түб тосхоной гол үйлсэдэ байна гэжэ тухайлһан гостиницаһаа гарахадаал, ойро тойроной һай һайн, үзэмжэтэй байра байдалые харахаб гэжэ һанаад, газаашаа тэгүүлбэб. Урдамни абаһаар хоёр дабхар Соёлой ехэ ордон. Саада тээнь мэнэ мэнэ бүтэхээ байһан дүрбэн дабхар сула шэлээр бариһан гэхээр үргэн үндэр сонхонуудтай хоёрдохи дунда һургуулиин байшан. Цүгөө, хүндэлэн үйлсэдэнь — «Одон» ресторан, «Весна» гэжэ универмаг, хоёр дабхар байрын гэрнүүд, эмхи зургаанууд. Буряад ороондомнай үнинэй мэдээжэ болоһон багшанарай училищи, тэндэхи Ленинэй музей, нютаг ороноо шэнжэлэлгын музей гэһэнүүдтэ оронгүй, алад гаралтай бэшэ байба. Хүдөө ажахын туршалгын станци, ветфельдшернүүдые хүргэдэг гүрэнэй профессиональна училищи гэхэ мэтын соёл гэгээрэлэй зургаанууд Агинск тосхондо яһала бии.

Минии анхарал татаһан өгээл һонирхолтой юумэн гэхэдэ, Агын районой хүдөө ажахын выставкэ байба.

Тосхоной соёлой болон амаралтын парк соо тус выставкэ нээгдэһэн байна. Хоёр хажуугаараа элдэб модотой гол харгыгаар паркын баруун хойто захада жэрылдэһэн павильонууд тээшэ гэшхэлэлдэнэбди. Аллейн хоёр захаар парти, правительствымнай хүтэлбэрилэгшэдэй, космонавтнуудай портредүүд. Эхэ оронноймнай хүгжэлтые, саашанхи зорилгые эли тодоор харуулһан плакадууд, стенднүүд.

— Эдэ павильонуудые— гээд, партиин Агын райкомой секретарь нүхэр Б. Цыренов урдамнай жэрылдэһэн модоор, шэл, шулуугаар бодхоһон, элдэб гоё маягаар бариһан шэб шэнэхэн барилгануудые заажа — колхозуудһай ехэ түргөөр, һара хүрэхэгүй саг соо бүтээгээ. Хэмнай хэнһээ гоё һайхан павильон бодхогшо ааб гэһэн ехэ урдилдөөтэй юумэ болоо. Теэд үнэндөө павильоной-нгоо газаахяар бэшэ, харин хэн ямар амжалта харуулһанаараа шалгардаг ааб даа.

Тиибэшье айлайхи газаахяараа гэдэг ёһоор абаһаар хүнэй анхарал татаһан XXII партсъездын, Ждановай нэрэмжэтэ колхозуудай павильонуудта орохоло, зосоохёорнь урмашажа ханахаар бэшэ. Тодорхой һонороор зураглан харуулһан колхозой хүгжэлтын зам—диаграмма, стенд, экспонадууд. XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой павильон соо, тодорхойлон хэлэбэл, бүхы түрэлэй ороохото ургамалнуудай экспонадууд. «Агинское 1» гэжэ нютагай сортын шара будаагай боолтын оройн надхама гоё сасаг ямар тээшэб? Энэ сортын ургаса гектар бүриһөө 28,5 центнер болоо. Хоёр метр үлүүтэй кукурузын эшэ харахадаа, нэгэ гектарһаа 636 центнер ногоон набша намаа, 280 центнер початка суглуулагдаа гэһэн таблицада үнэншэнгүй байхаар бэшэл!

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой овощеводуудай ургуул... юумэнүүдые хараһан һайт. Ге... тар бүриһөө 148 центнер ур... са үгэһэн капустын нэгэ коч... 11,5 килограмм татана. Арбу... шэнээн репкэ, столовын ул... свёкло гектар бүриһөө 400-500 центнер ургаса үгөө. Ша... улаан томо гэгшын помидор... хэм гадна ехэ морковь, һонги... чеснок.

— Энэ томо репкэ гээд—... залуу хүбүүн хүхинэ,— газ... һаа ходолжо абахань бэрхэтэй... байгаа ёһотой даа. Теэд ургу... хань бүришье хүшэр бээзэ!

Зуу дахин дууланхаар, ... дахин хаража этигэ гэһэн ... бии хаям. Агада мал олоор үс... дэг аад, һөөл ехээр таряан... илангала овощой ажал эрх... дэггүй гээбы гэжэ өөрын... ухаанда һанадаг бодолни ... выставкэ хараагүй һаа, нам... үшөөл гэнэдхээхэ байгаа ёһо...

Округой гурбан аймагууд ... газар таряалангаараа дундуур... жэ тоологдодог Агын районой ... хозууд туд тудтаа хэдэн мян... центнер ороoһо таряа, овощ ... рэндэ тушаана. Энэ жэлдэ ... орондоо ороoһо худалдаха ... лэйнгээ түсэб тэдэнэр 124 ... цент дүүргээ, хабарайнгаа тар... гала хүрэхэ үрьһэ хүрэн... үлүүлэн хаанхай.

Мал ажалай продукци аба... худалдаха юһэ һарынгаа ... тус аймаг мүн лэ үлүүлэн ... гэнхэй. Выставкэдэ табигда... мал ажалай стенднүүд ту... экспонадуудые хүн зоной ... ралтайгаар адаглажа, нари... зүбшэжэ, хөөрэлдэжэ байха... таатай.

— Энэ юрэдөө түлгэ хонин ... 41 килограмм татана гү даа ... гээд энгэртэй буряад дэгэл... залаатай малгайтай үбгэж... Ждановай нэрэмжэтэ колхо... харуулагдажа байһан хони... хараад, хажуудахинуулһаа ... лан һурана. —Бүхы колхозу... хонид иимэ хүдэр бэетэй ... тэр һайтай байдаг һаа, хэды... мяха, нооһо нэмэжэ үгэхэ бэ... гээшэб?

Үбэл эртэ турэһэн тиимэ ... ганса Ждановай нэрэмжэтэ ... хоздо бэшэ, харин аймагай бү... ажахынуудта һүүлэй үедэ ... түлжүүлэгдэдэг боложо бай... ниинь ехэ һайшаалтай. Эр... түл абаха арга үргэноор ... рүүлхын тула хониной от... нууд дээгүүр дулаан кошара... дые бариха хэрэгтэ Агын ко... зууд ехэ анхарал хандуу... байна. Агын туршалгын стан... табиһан ондо ондоо үүлтэрэй ... бан хусын жэшээ дээрэһээ ... хада, забайкальска үүлтэрэй ... са алишье талаараа ил... һайн. Хойто Кавказай, гроз... ско үүлтэрэй хусануудай ам... шэгнүүрэй 96—83 килог... байхадань, забайкальска үү... рэй хуса 102 килограмм тат... нооһонойнь 13,2 килограмм ... лодог байхада, нүгөөдүүлэй... 7,3—11,3 килограмм хү... Байгалай үмэнэхи шэмэрүүн ... гаалида таараһан забайкаль... үүлтэрэй хонидые бүхы аж... нуудта олоор үсхэхэ гэһэн ш... лэй зүб байһаниинь үшөө ... энэ баримта гэршэлнэ бшуу.

Выставкэдэ бүхы табан хүш... та мал харуулагдаа. Хүнх... Ленинэй нэрэмжэтэ колх... асарһан хоёр тэмээн ехэ һо... холтой байба. Атан тэмээни... 3,1 килограмм хүбэн үгэдэг ... «намтарынь» уншанабди. Жэ... дүрбэн сагта хээрэ бэлшэдэг, ... рууһанай тон хилбар гаргаш... энэ амитан ажахыда баһал ... той ха. Гэхэ зуура, һүүлэй ... ганса Агын аймагта бэшэ, мүн ... ругой бусад районуудта тэ... һүрэгэй улам үсөөржэ бай... ниинь ямар шалтагаантай ю... ааб гэжэ ээлтүүдгүй һанагда... болоо бэлэй.

Энэ жэлэй аятай ута нама... сэлмэг нэгэ үдэр Агын айма... хүдөө ажахын түрүүшүү... өөһэдынгөө туйлалта харуул... выставкэ иимэ һайн байгаа.

Ц. ДУГАРОВ,
манай тусхай корр.

ХҮНДЭТЭ ГОРНЯК

Александр Васильевич Кузьминых ашагта малтамалнуудые комплексно аргаар сэбэрлэлгын бригадые арбан жэлэй туршада наламар бэрхээр хүтэлбэрилжэ байнхай. Энэ сатай хугасаа соо хэрэнэй хэһэн, бүтээһэн хэрэг бага бэшэ.

Бригадирай шударгы шуран хүтэлбэрилгын ашаар хэдэн мянган тонно ашагта малтамалнууд түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдэн гаргатдаа. Хуушан ёһоор газар малталга шэнэдхэн хубилгагдаа. Үйлэдбэридэ хэдэн олон оньһожолгын арганууд нэбтэрүүлэгдэн хэлжүүлэгдэжэ, ажалай бүтээсэ ёрıтойхоноор дээшэлһэн байна. Үрдань бэе бэеһээ таһархай байһан звенонууд бригада болон нэгэдэһэн.

Шэн габьяата ажал хүдэлмэриингөө түлөө Александр Васильевич Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамотануудаар ба «Хүндэтэ горняк» гэһэн значогоор шагнагдаһан.

Мүнөө Александр Васильевич 50 наһа түйсэбэ. Зүгөөр тэрэ амаралтада гараха дурагүй. Үглөө бүри эртүүр бодон, горняк хубсаһаа хүнгэн сарюунаар үмдөөд, һажаал бригадир шахта руугаа шуран ороно.

— Амаралтада гаража яахабиб. Хүсэ шадални һуларжа ураашоогүй ха юм. Дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулха хүсэлтэйб,—гэжэ Александр Васильевич задарюун омогоор хөөрэнэ.

Александр Васильевич бригадынгаа ажалые үндэр бүтээсэтэй эмхидхэһэнойнгоо түлөө гүрэнэй эрхимгөө эгээн дээдэ шагнал болохо—Ленинэй ордендо хүртэһэн.

Агуу Октябриин һайндэрые Александр Васильевичай хүтэлбэрилдэг бригадынхид ажалай эрхим амжалтануудаар тэмдэглэнэ юм. Тэдэнэр һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргээд, 500 тонно ашагта малтамалнуудые түсэбһөө гадуур үтөө.

Зэдын комбинадайхид тус бригада тухай иитэжэ магтан хэлсэдэг: «Энэмнай—горнягуудай эһо университедүүдэй нэгэн.

И. ПОПЕНКО,
Зэдын комбинадай парткомой секретарин орлогшо.

ЗАВОДОЙ БЭЛЭГ

Мүнөөмнай овощ болон үрэ жэмэс буйлуулдаг заводууд абтаһан продукцяа бэлэн болгожо, эдеэнэйнгээ хэшэгые наймаанда гаргажа байнхай. Түнхэнэй заводой директор Георгий Дмитриевич Домышевтой хөөрэлдэхэдэ, жэлэй эсэс болотор энэ предприяти намарай ургасаһаа тушаагдаһан огородой эдеэ, үрэ жэмэсээр 315 мянган баанха консервэ бэлдэхөөр хараалнабди гэнэ. Үнгэрһэн арба һарын туршада 335 мянган баанха элдэб зүйлэй консервэ хэгдээ. Тэрэнһээ гадна, 133 тонно хуурай кисель, 27 тонно крахмал бэлдэгдэжэ, түсэбынь үлүүлэн дүүргэгдээ. Үрэ жэмэс буйлуулжа хэгдэһэн консервэнүүдтэ манай эндэ ургадаг алирһан, клубника болон бусад ороно.

Энэ жэлдэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ байхадаа, заводой ажалшад социалис мүрысөөндэ өдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байха юм. Ажалдаа шалгарагшадай нэгэн Вера Ивановна Ушакова крахмал хатаажа байдаг. Энэ эхэнэр нүхэдтөө жэшээ харуулан хүдэлнэ. Коммунис ажалай ударник Лидия Асламова стерилизатораар хүдэлнэ. Эдэнэр даалгабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, хододоо түрүү ябана.

Октябриин 50 жэлэй ойе угтуулан дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэ оролсоходоо, заводойхид 1967 ондо овощ, үрэ жэмэсээр 760 мянган баанха консервэ гаргаха уялга абанхай. Эндэхид энэ зорилтоёо дүүргэхэ байха.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Консервэнүүд бэлдэгдэжэ байна. Наада захадань заводой ажалшан Таисия Софина. 2. Бэлэн болоһон продукци. Зүүн таладань Н. С. Серебренникова, стерилизатор Л. Асламова.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

БУРГАЛТАЙНХИД ГОМДОЛТОЙ

Аяар хэдэн километр газарта банида ошожо байха гэжэ яахабши! Тиигэжэ ябажа байха сүлөөтэй хүн байдаг аал. Хүн бүхэн ажалтай байдаг лэ. Хэрбээ Бургалтайн эхиндэ мал дээрэ ажаллажа байдаг хүнүүд байба гэлэй... Хаана ошохо, яаха болоноб?

Энэ асуудал мүнөө анхарагдахаар болоо. Ушарынь гэхэдэ, манай Дээдэ-Бургалтай тосхондо 150 гаран айл ажаһуудаг. Теэд бани үгыбди гэхэдэ алдуу болохогүй. Үни хада нэгэ муухан бани баригдаад, тэрэниие заһажа, түлижэ байха хүншье байхагүй. Жэл болоо, түлигдэһэн юумэ байхагүй. Зарим хүнүүд аргаа ядархадаа, долоо-найман километрэй газарта Доодо-Бургалтай ошодог. Аяар арба гаран модондо оршодог Петропавловка тосхон ошохо ушар дайралдана. Мүнөө болоходо зоболонтой юумэн үзэгдэжэ байгша. Манай «Мир» колхозой центртэ бани бии юм ааб даа. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд энээндэ һаналаа табиһаншье байха. Газаагаа бани барюулаагүйдөө яахань һэм! Тиигээд яахадаа, Дээдэ-Бургалтайдамнай хүнэй һанаанда таарахаар шэнэ бани баригданагүй гээшэб! Энээн тухай мүнөө хүн бүхэн хэлсэдэг болоод байна. Хуушаржа, хүнэй орохоёо болиһон баниие заһаха тухай бү хэлсэе. Һайн шэнэ бани барюулха тухай хэмжээн абтахаар болоо гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ дурадханабди.

Тиихэдэ үшөө нэгэ асуудал байна. Тосхоноймнай клубай үүдэндэ томо гэгшын суурга үлгэгдэһөөр үнинэй. Сүлөөтэй хүнэй ороод гараха гэхэдэ, үнөөхил суурагшни угтаха юм. Ондоо хаана ошохобши. Архи тамхи залгиха гүш—тиихэшье хүнүүд байдаг. Клубые даагша нүхэр Ойдопова ажалаа һэргээхые оролдоногүй. Эндэ кино харуулдаг түхеэрэлгэ бии, теэд механигнай олдохоёо болиһоор дүрбэн һара болоо. Клубай ганса нэгэ нээгдэхэдэ дуу, хатар наадаха инструментнүүд байхагүй. Мүн шатар, доминошье байхагүй, стол дээрэнь шарлашаһан хуушан газетэнүүд хэбтэдэг. Үшөө тиихэдэ медпунктмнай гурба һарын туршада ажалланагүй.

Колхозой болон отделениин хүтэлбэрилэгшэдэй һаналаа табяа һаань, энэ тосхомнай болбосон шэнжэтэй болгогдохо аргатай. Теэд яахадаашьеб, мүнөө үедэ мартагдаад байнал. Бидэнэр энэ бэшэг редакцида бэшэхэдээ, тэрэнэймнай удхатайнь даб түрүүн колхозоймнай парткомой секретарь нүхэр Лабаровтай танилсуулыт гэхэ байнабди. Уншаад ямар хэмжээ абхуулагша ааб?!

Зэдын аймагай Дээдэ-Бургалтайн бүлэг колхознигууд.

Улаан-Үдын универмагай бүдэй таһагта хүнүүд хододоо олон байдаг. Эндэ олон янзын, һайн шанартай бүд худалдагдана.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

МАНАЙ ХҮРШЭНЭРЭЙ НЮТАГ ХЭЛЭН ТУХАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Монголой Арадай Республикын Сэлэнгын аймагаар һаяхан ябахадаа, тэндэхи зоной нютаг хэлые һонирхоһон зарим тэды ажаглалтануудаа эндэ тэмдэглэхэмни.

«ХОЛО БЭШЭ—ХОРМОЙДО»

Нэн түрүүн манай республикын цонгоолнуудай нютаг хэлэ шэнжэлдэг дээрэһээ, өндэтнай цонгоолнууд бии ха гү гэжэ бидэнтэй хамта ябалсаһан монгол нүхэдһөө асуугаа һэмби. Тиихэдэмни партиин Сэлэнгын айкомой хүцөө ажахын таһагые даагша Буян:

— Сэлэнгэ аймагт цонгоол ех олон. Бас Булган аймагт цонгоол бии. Дзавхан аймагт сартуул гэдж байха. Чист монголоор ярих,—гэжэ хэлээ. Сагай бага байһан ушарһаа тэндэ нэгэшье цонгоолтой уулзажа шадагдабагүй. Гэбэшье иимэ нэгэ юумэ ойлгожо абааб.

Манай республикын цонгоол угсатаатан XVII зуунай үеэр Монголой Түшээтэ хаанай аймагһаа ерээ гэжэ мэдэдэгшье һаа, тэдэнэй алишье газарһаа гараһыень хүсэд мэдэдэггүй, ехэл холоһоо ерэһэн шэнгеэр һанадаг бэлэйб. Харин мүнөө ойлгоходомни, манай Хяагта, Сэлэнгын аймагуудай цонгоолнууд хаяа хадхажа һууһан хүршэ монгол ороной Сэлэнгэ, Булган аймагуудһаа хэдыхэн лэ модо ябаад ерэһэн байшоо. Аяар холо гэжэ һанаһан газарни «холо бэшэ—хормойдо» байба.

«ХАРАХАДА ООРХОН...»

Үгын абяануудай талаар абажа харабал, өндэхи нютаг хэлэнэй **б** абяан аялгануудай дунда, мүн үгын, үеын түгэсхэлдэ байхадаа, манай буряад **б** абяанһаа нилээд һулаар үгүүлэгдэнэ. Энэ абяае үгүүлхэдэнь уралнуудынь ниилэнэгүй, **у** шэнгеэр дуулдана. Баруун талын буряадуудай таба, зүүн талын буряадуудай тава гэхэдэ, эндэхи халха монголнууд тау гэнэ (ородоор: «пять»).

Буряад хэлэнэй **аа** абяанай орондо эндэхинэй заримдаа **оо** гэдэгынь ехэ һонирхолтой. Жэшээнь, эндэ **«джоохон»** гэнэ. Буряадууд **«заахан»** (**«жаахан»**), цонгоолнууд **«дзаахан»** гэдэг. Мүн Хяагтын аймагай цонгоолнуудшье буряадуудай **аа**-тайгаар хэлэдэг үгэнүүдые олохон ушарта **оо** абяатайгаар үгүүлдэг. Жэшээ: цонгоолоор—**хялгоос, хайлоос, сахол, нагоцо** гэдэг, буряадаар—**хялгааһан, хайлааһан, һахал, нагаса.**

Эндэхи нютагаархин зөөлэн хашалгануудые буряадуудта орходоо үсөө хэрэглэнэ: халхаар — **нүд, нутаг, цалн, алга танайх;** буряадаар—**нюдэн, нютаг, салин, альган, танайхи.**

Зарим ушарта үгын дундахи тус тус абяанууд үгы болошоно (монголоор: **харьцаа, айхтар;** буряадаар: **харилсаан, айхабтар).** **«Хамгы айхтар асуудал тэр байна»,**—гэхыень Шаамарай сомондо дуулаа һэм.

Мүн буряад удаан **аа** абяанай орондо **ай** дифтонг үгүүлэгдэнэ: монг. **цайш,** бур. **сааша;** монг. **сайлиин суйр** «молочный гурт; бур. **һаалиин һуури** (гүүртэ), халх. **Айнгал,** бур. **Англи.** Зүгөөр буряад **ай** абяанай орондо **аа** гэхэ ушаршье эндэ хаа яа үзэгдэнэ. Жэшээнь, халха-монголоор **оорхон** «близко»: **хархад оорхон, хадзхад хол (алга),** буряадаар: ойрохон; халхаар: **баахгүй** «нет»; **«монгол гэрт агаар сайхан, чииг баахгүй»** (Оорцогы Ам гэжэ нютагта бэшэгдэбэ).

Тэрэшэлэн буряад **з, аа, о** абяануудай орондо тус тустаа **д, а, уу** абяанууд зарим ушарта үгүүлэгдэнэ: монголоор: **гадаа, бургас, сум;** буряадаар: **газаа, бургааһан, һомон** г. м.

«ДЖИМС ДЖИМСГЭНИЙ СТААНЦ»

Үгын хубилалта, байгууламжын талаар абажа үзэе. Хэрбээ үгын һүүлдэ **г, нг** мэтын абяанудай байтаа һаа, иимэ үгэнүүд хамаанай падеждэ **-ын** залгалтатайгаар үгүүлэгдэнэ: халхаар: **сангын (аджахуй)** «госхоз», **цэцэрлигын (эрхлэгч)** «(заведующий) детсадом». Буряад хэлэндэ иимэ ушарта **-ай** залгалта абадаг: **һангай, сэсэрлигэй** гэхэ мэтэ. Буряадууд **Сэлэнгын аймаг** гээд, түрүүшын үгые хамаанай падеждэ хэрэглэн хэлэнэ. Монголдо миил **Сэлэнгэ аймаг** гэнэ.

Мүн онсо оорэ үгэнүүдые бии болгодог суффикснууд ушарна. Жэшээ болгон **-гэ** суффикс абаябди: **джимсгэ** «ягода». Харин «плод» гэжэ үгые юрэ **джимс** гээд илгана (**джимс джимсгэний стаанц** «плодово-ягодная станция»).

«БУДАА АМСДАГ ДЗАНШИЛТАЙ»

Тэрэшэлэн буряад үгэнүүдһээ илгаатай, онсо өөрэ үгэнүүд эндэ үсөөн бэшэ бии. Бидэнэй **чемпион** гэдэг үгые Сэлэнгын аймагаархин **аврага** гэнэ. Түрүүшээр **аврага** гээшые ойлгожо ядаад, энэ юун гэһэн удхатай үгэб гэжэ асуухадамни, **чэмпоон гэжэ** хажуудахи нүхэрни харюусаа һэн.

Эндэхи зоной хэлэндэ зөөлэн хашалган абяанууд үсөө хэлэгдэнэ гэжэ дээрэ тэмдэглэгдээ һэн. Тиимэһээл чемпион гэхын орондо **чэмпоон** гэнэ ха.

Буряад үгэнүүдһээ илгаатайгаар хэлэгдэдэг үшөө хэдэн үгэнүүдые харуулая: **үртэс** (буряадаар — **хюрөөгэй хибэдэһэн)** опилки», **хивэг** (буряадаар—**һаг-шадаһан)** «отруби», **хаалга** (буряадаар—**үүдэн)** «дверь», **данх** (буряадаар—**гүсэ)** «чайник», **дзочин** (**буряадаар-айлшан)** «гость», **муджаан** (буряадаар—**модошо дархан)** «столяр». **будаа** (буряадаар—**амтатай каша:** үөэм, саахар холёод, барайгараар шанадаг) «почетное угощение». **«Будаа амсдаг дзаншилтай»,**—гэжэ Оорцогой Амынхин хөөрэлдэнэ; **цагаан тоосго** «силикат», **шүүр** «веник» гэхэ мэтэ.

«ӨНДӨР ӨРЛӨӨ НУТАГТАЙ...»

Оорцогой Ам гэжэ нютагта сайлаха зуураа, тэндэхи дала наһатай хүгшэнһөө хэдэн таабари (монголоор: оньсго) бэшэжэ абааб:

Тайлаг тэмээ
Таван бурантагтай. (Тооно).

Ут хүн
Утсан дөрөөтэй. (Унь).

Өндөр өрлөй нутагтай,
Өвгөн буурал ааватай,
Яахал яачил ээджэтэй,
Ядзагар цагаан хүүтэй.
(Самар).

Джиран бандь бөгсөндөө ноостой. (Унь).

Һүүлшын таабари соохи «джиран» гэжэ үгэ һонирхолтой. Урда сагта (X-XII зуунай үеэр) монгол угсаатан «джира», «джиргал» гэхэ мэтээр хэлэдэг байһанаа, хожомынь лэ «джара», «джаргал» гэдэг болоһон түүхэтэй. Зүгөөр, зарим таабаринууд, тогтомол холбоо үгэнүүд соо эртэ урда сагай зүйлнүүд (эндэ «джи») дайралдадаг. Юундэб гэхэдэ, оньһон хошоо үгэнүүд, оньсго таабаринууд удаан саг соо хубилдаггүй, хуушаараа үлэдэг байха юм.

Түрүүшын таабари соохи үгэнүүдые тайлбарилхада: **тэйлаг** гээшэнь дүрбэ таба наһатай тэмээн, **бурантаг** — тэмээ хүтэлхэ жолоо.

«ШАЛЗАД БААХАН ШАРАГ»

Сүхэ-Баатарһаа Алтан-Булаг хүрэтэр манайе хүргэһэн хүхюун һайн зантай нүхэр Жампараниие нютагайнгаа дуу дуулахыень гуйгаа һэмди. Тиин ойро зуура бодолгото болоһонойнгоо удаа, хуушанай монгол дуунай аялгые хоолой шахан, хонтёо һайханаар уянгатуулан иигэжэ татаа бэлэй:

«Шалзад баахан шараг
Шарын гувииг туулна,
Салаа эвэртэй бугыг
Шархдуулс гэзд намхадж байн».

Энэ «шараг» гээшэнь шарга морин, «туулха» гээшэнь гаталха, дабаха гэһэн удхатай. Үгтаал хадаа «туулна» гээшэмнай зарим буряад нютагуудта мүнөөшье хаа ганса хэлсэдэг «туйлана» гэһэнтэй тон адли удхатай байна. Буряад хэлэнэй дифтонгын орондо тэндэхин удаан аялга хэрэглэнэ гэжэ дээрэ дурдаа һэмди. Мүн эндэшье тиимэ юумэн үзэгдэнэ (монголоор: **туулна,** буряадаар: **туйлана).**

Арад зонойнгоо аман зохёолой дээжые мүнөөнэй үетэнэй мартангүй, улам саашань үргэлжэтүүлэн дамжуулжа ябадагынь һайшаалтай байгаа һэн.

Ц. БУДАЕВ,
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

ШЭНЭ КИНО ХҮЛЕЭҺЭЭР

Хото, хүдөөгэй арад зоной культурна эрилтэнүүдые һайнаар хангадаг болохо тухай парти, правительство сат үргэлжэ анхарна. Зарим хүдэлмэрилэгшэдэй ажалдаа харюусалга багатайгаар хандаһан дээрэһээ энэ эрилтэ дүүргэгдэнэгүй. Манай Ёнгорбой һууриндашье энэ талаар дутагдалнууд олон. Илангаяа кино харуулга бирагүй.

Тосхондомнай 130 айл ажаһуудаг. Эндэхи һургуулида 280 һурагшад бии. Кино харагшад мүнгөө түлэжэ ородоггүй, харин колхоз сүм түлэдэг. Иимэл хаданъ колхознигууд үбгэн залуугүй кинодо ерэнэ гээшэ. Энэнь тон һайшаалтай.

Зүгөөр манайда нэгэ адли картинануудые жэл соогоо 3—4 дахин харуулдаг. Тэдэнь хуу тооной хуушан. Энээнһээнь колхознигууд урмаа хухаржа, кинодо ерэхээ болишоно.

Ургажа ябаа үетэниие хүмүүжүүлгэдэ киногой ехэ үүргэтэй байһаниинь мэдээжэ. Теэд юундэ аймагай соёлой таһагайхид энээндэ анхарнагүйб. Нютагай зон шэнэ картинануудые хүлеэһээр.

Б. ДОРЖИЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Захааминай аймаг.

ЭНЭЭНИИЕ МАРТАЖА БОЛОХОГҮЙ

Түрмэһөө табигдаһан сэрэгэй гэмтэд Бальдура фон Ширах, Альберт Шпеер гэгшэдые һаяхан Баруун Германида тусгаар ёһолон угтаа.

Эдэ хоёрой хэдэн зуун фото-зурагууд, фашис рейхэй эдэбхитэй ажал ябуулагшад байһан «хэрэгүүдыень» магтажа бэшэһэн олон статья газетэнүүд, журналнуудта хэблэгдээ. Гитлерэй дүтын туһамаршадта баглаа сэсэгүүдые барюулаа. Тэдэнэй гарые адхан байжа амаршалһан, альга ташаһан.

Үнэндөө эдэнэр хэдэ миллион хүнүүдые хюдалсаһан сэрэгэй гэмтэд ха юм. Фашис алууршадые али болохоор магтаха зуураа, Баруун Германиин хэблэл хүн түрэлтэндэ эсэргүүгээр тэдэнэрэй хэһэн гэмүүд тухай абяа анир гарабагүй, Нюрнбергдэ уласхоорондын сэрэгэй трибуналаар сүүдлүүлһэн тухайдань бэшэбэгүй. Нюрнбергын сүүдэй приговорой гараһаар 20 жэлэй ойдо зорюулжа, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй музей соо нээгдэһэн выставкэ хадаа ширахууд, шпеернүүд мэтын гитлеровскэ нохосуудай дэлхэйн хоёрдохи дайнай жэлнүүдтэ хэһэн айхабтар муухай гэмтэ ябадалнуудые гэршэлнэ.

...Борки гэжэ белорус тосхониие гитлеровскэ дээрмэшэд 1942 оной сентябриин 22-ой үүр хираалха үеэр бүһэлһэн юм. «Суглуулха газарта нэгэшье хүниие гэртэнь үлөөнгүй асаржа шадааб, — гээд полициин арбан табадахи полкын арбадахи ротын командирай уялга дүүргэжэ байһан Мюллер тэндэхи хүн зониие алаһан тухай тоосоон соогоо үргэлжэлүүлнэ. — Юунэй түлөө суглаһанаа һүүлшын саг болотор мэдээгүй һэн. Тиимэһээ суглуулагдаһан хүнүүд номхон байгаа. Мэдүүлэнгүй тодхоһдоһон хүнгэн пулемёдуудаар буудажа захалаа һэмди. Буудалган юһэн часта эхилээд ,арба найман часта дүүрээ һэн... Долоон зуун табан хүн, тэрэ тоодо 203 эрэ, 372 эхэнэр, 130 үхибүүн алагдаа. Боркидохи энэ операци үнгэргэлгэдэ винтовкын 786 патрон, автомадай 2493 патрон таргашалагдаа»

«Энээниие мартажа болохогүй» гэһэн гаршагтайгаар СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй музей соо Москвада нээгдэһэн выставкэдэ немец-фашис зэрлигүүдэй айхабтар муухай аашануудые элишэлһэн олон документ, фотографи болон бусад экспонадуул табяатай. Фашизмын ан арьятан абариие элишэлһэн хэдэн тоо, баримтанууд, Гитлеровскэ Германиин үүдхэһэн дэлхэйн хоёрдохи дайнда хори миллион совет хүнүүд хосороо. Тэдэнэй хахадынь саг зуура эзэлэгдэһэн Совет газар дээрэ, концентрационно лагерьнуудта алагдаһан гү, али зобоогдожо наһа бараһан байдаг. 1710 город, городой түхэлтэй тосхонуудые, дала гара мянган тосхонуудые фашис зэрлигүүд һандаргаһан, дээрмэдэһэн байна.

Совет арад дайнай шархануудые эдэгээгээ. Олохон хото, хүдөө тосхонууд үнэһэ, шандаруу сооһоо бодхоогдоо, шэнээр баригдаа. Совет шэнэ үетэн урган гараа. Гэбэшье фашистнарай ушаруулһан туйлай ехэ үй гашуудал мартагдахагүй. Амиды үлэһэн, эрэмдэг болоһон хүнүүдэй, инвалидуудай зоболон. Үхи хүбүүдээ алдаһан эсэгэнэр, эхэнүүдэй гашуудал, гансаараа үлэһэн һамгадай, үхибүүдэй нёлбоһон—эдэ бүгэдые хүн түрэлтэн хэзээдэшье мартахагүй.

Арбан табатай Катя Сусанинагай гашуудал, зоболон тухай тэрэнэй һүүлшын бэшэг гэршэлнэ. Фашис эзэдэй доромжолго, хэһэлгэ, сохилгые тэсэжэ ядаад, тэрэ басаган боожо үхэшэһэн байгаа. Үхэхынгөө урда тээ солдат эсэгэдээ бэшэһэн бэшэгээ гэрэй чердагта нюуһан байба. Тэрэ бэшэг соонь иимэ мүрнүүдые уншанабди:

«Баабайм, энэ бэшэг уншахадашни, би үни үхэшэһэн байхаб. Бусахадаа эжыэ бү бэдэрэ—немецүүд буудажа алаа. Ханяахадам, аманһаамни шуһан гарана. Уушхыем хобхортор сохёо... Би хүндэл адли бэшэ болонхойб. Хатанхай араг яһан болошооб. Нюдэнһөөм гашуун нёлбоһод мухарилдана... Зай, баабай, немец бароной богоол болонхойб. Шарлэн гэжэ немецэй юумыень угаадагби... Хэмжүүргүй ехэ ажал хэнэб. Эзэнэй Роза, Клара гэжэ нэрэтэй гахайнуудтайнь үдэртөө хоёр дахин эдеэлдэгби. Немец бароной захиралта иимэ байгаа. Тэдэнэр Германияа бусахань гэжэ мүнөөдэр мэдэбэб. Намайе абаад ошохо һанаатай. Хари хүйтэн дайдада гэшхүүлжэ хосоронхаар, түрэһэн нютагтаа үхэһэмни дээрэ гэжэ шиидэбэб».

Гартмашевка станциин түмэр замшадай бүлэнэрые алаһыень, пленэдэ байһан сэрэгшэдые Ростовто буудаһыень, Харьковта, Николаевта, Волоколамскда, Керчьдэ зобоогдоһон совет хүнүүдэй фотографинуудые харахадаа, хүнэй ехэ ядарал зоболон, үй гашуудал харанаш.

Ейскэ хүүгэдэй байшангай 214 үхибүүе гитлеровскэ алууршад хүдөөдэ гаргаад, 1942 оной октябрьда амидыгаар булаа гэһэн актые уур сухалаа хүрэнгүй уншахаар бэшэл.

Хүнүүдые оло мянгаарнь алаха хюдаха индустриие нацистнууд Европодо байгуулаа һэн. Белоруссида, Ленинградска областьдо, Литвада, Латвида, Эстонидо еврейнүүдые алаха гэһэн немец картын фото-буулгабариие харанабди. 1941 оной октябриин 16-һаа 1942 оной январиин 31 хүрэтэр 250 мянган хүн алагдаа гэһэн мэдээн бии. Үхэлэй фабриканууд — Освенцим, Майданек, Треблинкэ, Маутхаузен, Бухенвальд, Дахау болон бусад концентрационно лагерьнууд Европодо түхеэрэгдэһэн байгаа.

Хүн түрэлтэндэ эсэргүү ехэ муухай гэмтэ хэрэгүүдые нацис хүтэлбэрилэгшэд уридшалан түсэблөөд, хайра гамгүйгөөр тэдэнээ бэелүүлдэг байгаа. 1940 оной декабриин 18-да абтаһан «Барбарросой түсэбэй» фото-буулгабари урдамнай хэбтэнэ. «Совет Россие сэрэгэй түргэн сохилтоор илаха» гэһэн гитлеровскэ командованиин һанамжа тэрэ түсэб соо бэшэгдэнхэй.

Советскэ Союзые экономическа талаарнь дээрмэдэхэ, гурбадахи империдэ түүхэй эд үгэдэг газар болгохо гэһэн директивэтэй Герингын ногоон папка хэбтэнэ. Амгалан совет зониие алаһан хюдаһанай түлөө армиин ямаршье харюусалгагүй байха тухай, эзэмдэһэн газартаа террор шангадхаха тухай гитлеровскэ командованиин приказууд...

«Нэгэ немец солдадай алуулшоо һаа, тэрэнэй түлөө 50—100 коммунистые буудажа алабал харюунь абтаа гэжэ тоолохо» гэһэн генерал-фельдмаршал фашист Кейтелиин 1941 оной сентябриин 16-най приказ соо уншанабди. «Нютаг зониие, пленэдэ абтаһан сэрэгшэдые эдеэлүүлхэ хэрэггүй... Зүүн зугтэхи түүхын гү, али урая һайханай сэгнэлтэдээр үнэтэ зүйлнүүд гэжэ байхагүй»—гээд гитлеровскэ генерал Рейхенау 1941 оной октябриин 10-най приказ соо бэшэнэ.

Түгэсхэлынь: үлгүүлжэ алуулһан фашис рейхые толгойлогшодой фотографи... Сэрэгэй гэмтэд тушаа сүүд зүб шиидхэбэри гаргаа. Нюрнбергын трибунал зэрлэг түримхэйшүүлые хэһээгээд хизаарлаагүй. Нюрнбергын трибунал зэрлэг түримхэй ябуулга буруушаагаа, амгалан зониие алаһан хюдаһан хэрзэгы муухай аашануудые эрид шууд буруушаагаа һэн.

Тиигэбэшье түүхэһээ һургаал абаагүй ушарнууд бии байһаар. Нюрнбергын һүүлээр хорин жэл үнгэрөөд байхада, Баруун Германида неонацизм гэдэг зоргоороо аашална, реваншизмын хүсэн тоотойгоо үргэнэ.

«Мүнөө ФРГ-дэ зуун гушан фашис эмхи нюуса бэшээр хүдэлнэ. Неонацистнуудай мэдэлдэ дүшэн газетэ, хамта дээрээ 227 мянган хэһэгээр гарадаг бусад хэблэл бии» гээд, амиды үлэһэн фашис генералнуудай, эсесовецүүдэй, бусад гитлеровскэ алууршадай фотографинуудые үлгэһэн стендэ бэшээтэй байна.

Телеграммануул, бэшэгүүд, митингнүүдтэ абтаһан резолюцинууд тэндэ хэбтэнэ. Нацис гэмтэдые, алууршадые сагааруулха, мүрдэлгэ болюулха гэһэн Бонной реваншистнарай һэдэлгые совет хүнүүд буруушаана.

Хүн түрэлтэниие дэлхэйн гурбадахи дайнда оруулжа болохо хүсэнүүдэй дэлхэй дээрэ бии байһые энэ выставкэ һануулна. Хүнүүдэй бүри һэримжэгэй байхые, дэлхэйн шэнэ дай үүсхэгшэдтэ эсэргүүсэн тэмсэхыень энэ выставкэ уряална.

Игорь ТВЕРСКОЙ,
АПН-эй корреспондент.

ҺАЙШААЛТАЙ ҮҮСХЭЛ

Комсомолка Евдокия басаган —Ахын аймагта алдартай болоһон һаалишан. Тэрэнэй нэрэ үнэн сэхэ ажалаарнь мэдээжэ болоо.

Евдокия Иванова арбан жэлэй саада тээ һаалишанаар хүдэлжэ эхилһэн юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо энэ ажалда таһалгаряагүйгөөр ябажа, үгтэһэн даабарние ходо-доо амжалтатайгаар дүүргэнэ. Мүнөө энэ эрхим һаалишамнай табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабарие октябриин 10-да дүүргээд байна. Гараһан тул бүхэнние гарзагүйгөөр түлжүүлээ. Нүхэр Иванова түйлаһан амжалтануудайнгаа түлөө ВЛКСМ-эй райкомой Хүндэлэлэй грамотаар һаяхан шагнагдаа.

Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ энэ һаалишан дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай. 1967 оной һү һааха жэлэй түсэбые гараха оной ноябриин 7 хүрэтэр дүүргэхэ, даажа байһан үнеэн бүриһөө нэжээд тугал абаха гэжэ шиидээ.

Түрүү һаалишанай уряае колхозой бусад һаалишад халуунаар дэмжэбэ.

В. ГАЛСАНОВ.

КОНКУРСДО ЕРЭҺЭН ФОТО-ЗУРАГУУДҺАА

УРЛАН НАРИЖУУЛАГШАД

А. МАНТАЕВАЙ фото

БИШЫХАН ЭМШЭЛЭГШЭ

П. БУРМАКИНАЙ фото

ХИЛЫН СААНАҺАА

РАДИО ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН

Алжирай хүтэлбэрилхы кадрнуудай зүблөөн

АЛЖИР, ноябриин 15. (ТАСС). Алжирай хүтэлбэрилхы кадрнуудай онсо яаралтай зүблөөн Хуари Бумедьенэй түрүүлэлгэ доро Алжирай ниислэл шадарай һууриндахи Нацинуудай ордон соо үсэгэлдэр болоо. Революционно советэй болон Алжирай правительствын бүхы гэшүүд, национальна сүлөөрэлгын фронтын центральна хүтэлбэриин гэшүүд, партинуудай национальна комиссарнууд, префектнүүд, партийна хинагшад, национальна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадаа.

1967 оной февралиин 5-да үнгэргэгдэхөөр хараалагдаһан коммунальна һунгалтануудые үнгэргэлгэдэ бэлэдхэхэ тухай асуудал зүблөөнэй үедэ хаража үзэгдөө.

Революционно советэй түрүүлэгшэ Х. Бумедьен, ФНО-гой гүйсэдхэхэ секретариадай координатор Белькасем Шериф суглаарагшадай үмэнэ үгэ хэлэһэн байна.

Урда Вьетнамай патриодуудай амжалтанууд

ХАНОЙ, ноябриин 15. (ТАСС). Сүлөөрэлтын армиин сэрэгшэд Чавинь провинцида октябриин 24-һөө 29 хүрэтэр түһамаршадай сэрэгүүдтэ эсэргүү хэдэ хэдэн дайшалхы ябуулгануудые хэһэн байна гээд «Освобождение» гэжэ агентствын дамжуулгада үнлэһэлэн ВИА агентство мэдээсэнэ.

Эдэ байлдаануудай үедэ американ болон тэдэнэй түһамаршадай сэрэгүүдэй 120 солдат алуулһан, шархатаһан байна. Хэдэн ашаагай машина тэһэлэтдээ, ехэ хэмжээнэй буу зэбсэг, сэрэгэй бусад хэрэгсэлнүүд булягдажа абтаа.

Урда Вьетнамай патриодууд октябриин 27-до Шокчанг провинцида 21-дэхи дивизиин подразделенинүүдтэ эсэргүү байлдаа хэхэдээ, американ болон түһамаршадай армиин 160 шахуу солдадые хүлһөөнь буулгаа, нэгэ самолёдые буудажа унагаагаа. Буу зэбсэг болон һомо хэрэгсэлнүүдые олоор буляажа абаа.

Урда Вьетнамай патриодууд дайшалхы ябуулгануудаа улам эдэбхитэй болгожо, дайсанда горитой сохилтонуудые хэнэ.

Франс Пресс агентствын корреспондентын Сайгонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, Данангда американ далайн-сэрэгэй пехотын баазын эгээн түб дунда буу зэбсэгэй болон һомо хэрэгсэлнүүдэй хадагалагдажа байһан бункер тэһэлэгдээ. США-гай Урда Вьетнамда байдаг далайн-сэрэгэй пехотын командалагшын штабта дүтэхэнэ энэ тэһэрэлгэ болоһон байха юм.

Сайгон шадар, мүн Меконг мүрэнэй адагай районуудта Урда Вьетнамай патриодууд хэдэ хэдэн амжалтатай ябуулгануудые хээ.

Сайгонһоо баруун-урагшаа 80 милиин газарта түһамаршадай сэрэгүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ротын штабые сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд добтолоо. Сайгоной сэрэгүүдэй Биньдинь провинцида (Меконг мүрэнэй адаг) байдаг гарнизонууд, тэрэшэлэн Сайгонһоо зүүн-урагшаа 40 милидэ байдаг гарнизонууд добтолгодо дайрагдаһан байна.

Мүн лэ энэ үдэр Данангһаа баруун-урагшаа 10 милиин газарта байлдаанай болоходо, Америкын агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй хоёр вертолёт буудуулан унагаагдаа.

Эмилия Блумквист 90 наһатай болобо

ХЕЛЬСИНКИ, ноябриин 15. (ТАСС). Совет гүрэнние байгуулагша В. И. Ленин революционно тэмсэлэй үедэ Финляндида нэгэтэ бэшэ ошожо байдаг һэн. Ленинэй ябаһан олон дурасхаалта газарнууд тэндэ үшөө олон үлэнхэй. Владимир Ильичые мэдэхэ байһан, хүдэлмэридэнь сэхэ туһалһан, хаанта засагай, удаань саг зуурын правительствын мүрдэгшэдһөө тэрэнние хамгаалан нюуһан олон хүнүүд мүнөө элүүр мэндэ һуудаг.

Машинист Артур Блумквистын һамган 90 наһатай болоо гэжэ үсэгэлдэр хэблэлдэ мэдээсэгдээ. Саг зуурын правительствын хашалта мүрдэлгэһөө тэргэлэн 1917 ондо Ленин Хельсинкидэ Тээленкату үйлсын 46-дахи номерой гэртэ һара үлүүтэй саг соо байрлаһан юм. Блумквистын энэ байра соо Ленин «Гүрэн ба революци» гэжэ зохёолоо бэшэһэн байгаа.

КНФ-гэй генеральна секретарь Вилле Песси, КНФ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Никери Лехтинен үсэгэлдэр Эмилия Блумквистдэ орожо, 90 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан тэрэнние амаршалаа.

ЭРХЫНГЭЭ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭ

США

НЬЮ-ЙОРК. «Вестингауз электрик» гэжэ компаниин Балтиморой заводто электригүүдэй профсоюзай 2.400 тухай гэшүүд забастовко соносхоо. Энэ завод сэрэгэй продукци гаргадаг юм.

«Вестингауз электрик» компаниин бүхы предприятинуудта дэлгэрүүлэгдэхээр ниитэ национальна нэгэн адли хэлсээ компани профсоюзтай баталха ёһотой, тэрэшэлэн салин хүлһэ юрэнхы дээрэнь дээшэлүүлхэ, пенсионно хангалгые һайжаруулха гэһэн эрилтэнүүдые забастовко хэгшэд табиһан байна.

АНГЛИ

ЛОНДОН. Лонгбриджедэхи (Бирмингем) «Бритиш мотор корпорейшн» гэжэ компаниин автомобильна заводой бүтээһэн продукцинуудые зөөдэг 650 жолоошод наймадахи недели соогоо забастовко хэжэ байһаар. Хоёрдохи хүн бүхэнние ажалһаань гаргаха гэжэ захиргаанай шиидхэһые тэдэнэр эсэргүүсэн буруушаана.

Бэлэн болгогдоһон хэдэн арбаад мянган автомобильнууд заводой талмай дээрэ, мүн складуудтань сугларшанхай.

УРДА КОРЕЙ

ПХЕНЬЯН. Урда Кенсан провинцидахи Тинхын утэгжүүлгын завод барижа байһан Урда Корейн 2 мянга гаран хүдэлмэришэд бүгэдэ ниитын забастовко эхилээ. Тэдэнэр салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ хэнэ.

Барилгадахи хүдэлмэри хүсэдөөр таһалдуулагданхай гээд Сеулай радиотой дамжуулгада үндэһэлэн ЦТАК агентство мүнөө мэдээсэнэ.

БАРУУН ГЕРМАНИ

БОНН. Оффенбахай металл болбосоруулдаг заводуудай нэгэндэ дүрбэн үдэрэй турша соо болоһон забастовко амжалтатайгаар дүүрээ. Тэрээндэ хоёр мянга гаран хүдэлмэришэн хабаадаһан байна. Салин хүлһэ доошолуулжа, «алмалта хэхэ» гэһэн һанаашалгаһаа предприятиин дирекци арсаха баатай болоһон байна.

ИНДИ

ДЕЛИ. Эндэ һара хахад үлүүтэй саг соо забһарлалга хэһэнэйнгээ һүүлээр «Стейтсмен» газетэ дахяад гараа. Өөһэдыень ажалһаань гартаха тухай захиргаанай шиидхэбэри гаргаһанһаа уламжалан газетын хүдэлмэрилэгшэдэй забастовко хэһэн дээрэһээ сентябриин 21-дэ газетэ гарахаяа болиһон байгаа. Захиргаанай болон «Стейтсмен» газетын алба хаагшадай профсоюзай хоорондо хэлсээнэй түйлагдаһанһаа уламжалан газетэ дахяад хэблэгдэдэг болоо. Забастовко хэһөнһээ уламжалан ажалһаа гаргагдаһан бүхы алба хаагшад энэ хэлсээчэй ёһоор дахяад хүдэлмэридөө абтаха болобо.

(ТАСС).

„Джемини-12" ниидэлгээ дүүргэбэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 16. (ТАСС). Америкын «Джемини-12» гэжэ замбуулинай онгосо Номгон далай дээрэ үсэгэлдэр буугаа.

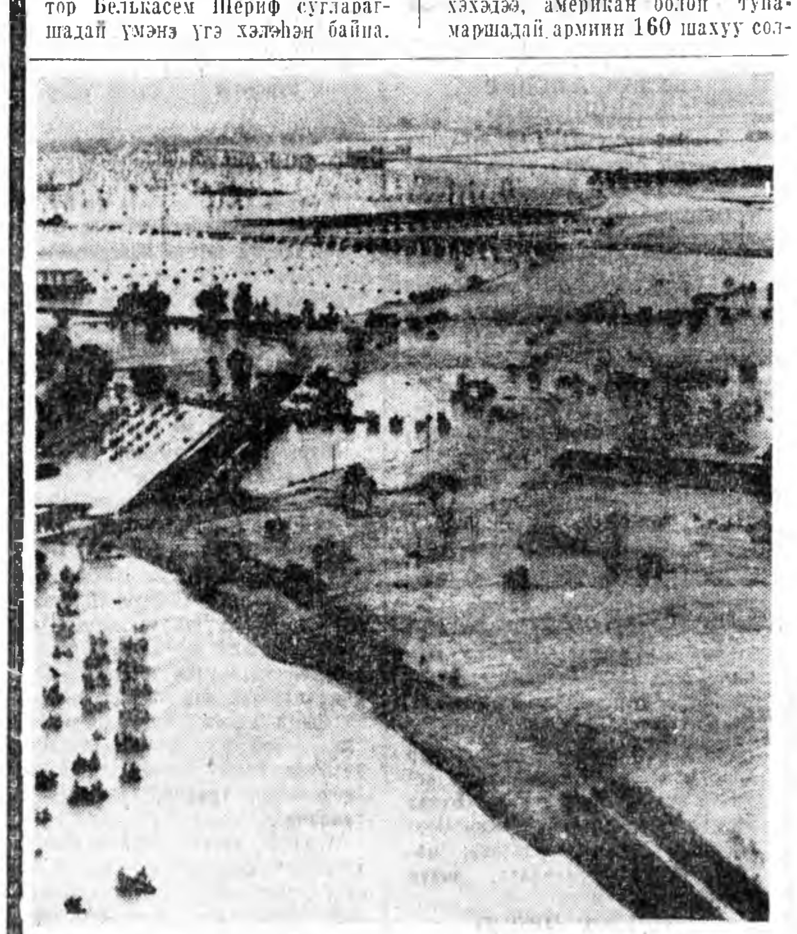
Дүрбэн сүүдхын турша соо ниидэхэдээ, «Джемини-12» газарые 59 дахин тойроо. Космонавтнууд Джеймс Ловелл, Эдвин Олдрин ниидэлгынгэ үедэ хэдэ хэдэн туршалтануудые хээ.

Индонезидэ саазалан алаха шиидхэбэри гаргагдаба

ПАРИЖ, ноябриин 15. (ТАСС). Джакартын радиогой мүнөөдэр мэдээсэһэнэй ёһоор, урдын майор Мульоно гэгшые саазалан алаха гэһэн шиидхэбэри Джокьякартадахи (Центральна Ява) сэрэгэй тусхай сүүд гаргаа. 1965 оной октябрь һарада урбалта хэхэ гэһэн һэдэлгэдэ хабаадалсаа гэжэ тэрэнние гэмнэһэн байха юм. Энээн тухай Франс Пресс агентствын корреспондент Сингапурһаа дамжуулна.

Югославида газар хүдэлбэ

БЕЛГРАД. (ТАСС). Ноябриин 11-нэй үдэшэ дундуур хүсэтэйгөөр газарай хүдэлһые Хорватиин ниислэл Загребтэхи геофизическэ центрэй сейсмографууд бүридхэлдэ абаһан байна. Тэрэнэй эпицентр городһоо урагшаа 40 тухай километртэ гэжэ тодорхойлогдоо. Глина болон Топуск городууд шадар эгээн лэ ехээр газарай хүрьһэн дорьбоо.

ИТАЛИ. Италиин хэдэн олон районуудта уһанай үер боложо, хэдэн миллиард лирэй гарза хохидол ушаруулаа. Олон мянган хүн шархатаа, хэдэн арбаад мянган хүн гэр байрагүй болоо. Искусствын олон үнэтэ зохёолнууд хосорон һалаа. Үргэн ехэ үрэжэлтэ газарнуудынь уһанда абтаа, олон областьдо тариянай ургаса бүрин хүсэдөөр усадхагдаа. Зураг дээрэ: Гроссето город (Центральна Итали) шадар болоһон үерэй хойшолонгууд.

ЮПИ-гэй—ТАСС-ай фото.

ДРВ-гэй бүрин эрхэдэ шэнээр халдан оролго

ХАНОЙ, ноябриин 15. (ТАСС). Америкын бүлэг олон самолёдууд ноябриин 12 болон 13-да Вьетнамай Демократическа Республикын агаарай хилые дахяад хэдэн дахин дабажа, Куангбинь, Хатинь, Нгеан, Тханьхоа, Намха провинцинуудай, тэрэшэлэн Виньлинь районой хүн зон олонтой һуурин газарнуудые, промышленна предприятинуудые бомбодоо гээд ВИА агентство мэдээсэнэ.

Куангбинь провинциин урда эрье талын ДРВ-дэ хамаатай уһа руу США-гай 7-дохи флодой корабльнууд тагнуул хэхэ зорилгоор этэ үдэрнүүдтэ ороһон байна.

Эдэ шэнэ зэрхэг түримхэй ябуулгануудһаа уламжалан, Вьетнамай Арадай армиин верховно командованиин холбоо байгуулха зургаан Вьетнамда ажаглалта хиналта хэхэ уласхоорондын комиссида буруушаалгын бэшэг эльгээгээ. ДРВ-гэй газар уһанай бүрин бүтэн, аюулгүй байха хэрэгтэ США-гай халдан оролго энэ бэшэг соо эрид шууд буруушаагдаа, Вьетнам тушаа 1954 оной Женевскэ хэлсээнүүдые паринаар сахиха эрилтэ хэгдээ.

Американ зээрхэг түримхэйшүүлые баримтанууд элишэлнэ

БАМАКО, ноябриин 15. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикаһаа Малида байдаг посольство Вьетнамда американ империалистнуудай хэдэг гэмтэ муухай ябуулганууд тушаа нютагай болон хариин журналистнуудта зорюулан пресс-конференци эмхидхээ.

Вьетнамда американ империалистнуудай хэжэ байһан сэрэгэй гэмтэ ябуулганууд тухай мэдүүлгые ДРВ-һээ Малиин Республикада байдаг элшэн сайд Нгуен Нгок Ву уншаа. Вьетнамда американ империалистнуудай хэжэ байһан гэмтэ ябуулгануудые арсашагүйгөөр тодоруулан гэршэлһэн олон тоото документнүүд журналистнуудта тараажа үгтөө.

Үнэн ушар харуулһан хоёр фильм конференциин түгэсхэлдэ харуулагдаа. Нэгэдэхи фильмнь Вьетнамай амгалан городууд болон тосхонуудые зэрлиг муухайгаар бомбодолгые харуулна. Хоёрдохи фильмнь США-гай самолёдуудта эсэргүүсэн, амжалтатайгаар хэгдэжэ байһан тэмсэлые, Вьетнамай зенитчигүүдэй үдэр бүриин дайшалхы ябуулгануудые харуулна.

ГЭРЭЙ ЭЗЭН ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ БУҺАЛГААН

Америкын Холбоото Штадуудта мүнөө ехэ хүсэтэй арадай хүдэлөөн боложо байна. Энээн тухай Калифорниһоо, Флоридаһаа, Миссисипи болон Хойто Каролинаһаа, Вашингтонһоо, Колорадаһаа, Техасс болон Джорджиинаһаа мэдээсэлнүүд ороно. Энэ хүдэлөөн Атлантиин океанһаа Номгон океан хүрэтэр шэнэ городуудаар, тосхон газарнуудаар түргөөр дэлгэрэн үргэдэнэ. Энээн тухай бүхы газетэнүүдтэ бэшэнэ, телевидеэр, радиогоор дамжуулна.

Энэ хүдэлөөндэ хабаадагшад американска городуудай гудамжануудта буу бариад гараагүй, харин хүүтэлэй тэргэнүүдые түлхинхэй ябана. «Манине амаруулыт» гэһэн плакадуудые гартаа бариад, гудамжануудта гарана. Холбоото Штадуудта эдихэ юумэнэй үнэ сэнгэй утаа үнэтэй болоһые буруушааһан американ эхэнэрнүүд энэ хүдэлөө эхилээ.

Үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдэй үнэ сэнгэй түргөөр нэмэжэ байһан тухай экономистнууд, газетэнүүдэй шэнжэлэгшэд, политическэ ажал ябуулагшад, гүрэнэй чиновнигууд үнинэй хэлэжэ, бэшэжэ эхилэнхэй.

Американска гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй гэр бүлэеэ тэжээхэнь недели бүхэндэ улам бэрхэтэй болоно. Олон магазинуудай үүдэнүүдтэ һахюулнуудые табяад, тус эдеэ хоолой продуктнуудай сэн доошонь оруулагты гэжэ тэдэнэр магазинуудай эзэдтэ дурадхана.

Имэ хүдэлөөн Колорадо штадай Денвере городто хэдэн үдэрэй саада тээ эхилһэн. Эдеэ хоол худалдадаг город соохи табан томо фирмэдэ бойкот хэгдэбэ. Энэ бойкодто хабаадагшадай тоо 100 мянган хүн болоод, бүхы орон дотор дэлгэрээ. «Эхэнүүд юумэнэй сэн доошолуулхын түлөө тэмсыт», али «Эхэнэрнүүд сэрэгэй эүргэ дээрэ» гэһэн эмхинүүдые эхэнэрнүүд бии болгоо. «Дайн тухай гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй һанал бодол», юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгые буруушааһан эхэнэрнүүдэй буһалгаан тухай үгэ хүүр Америкэдэ ехээр тараба.

Городой эгээн ехэ районой— Куинсын магазинуудта бойкот хэлгээр Нью-Йоркдо энэ хүдэлөөн захалаа. Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн үргэһэн магазинуудһаа юумэ худалдажа бү абагты гэһэн уряатай хуудаһануудые хэдэн мянган эхэнэрнүүд гудамжада гаража тарааба. Тэдэнэртэй олон зон һаналаа нэгэдэбэ. Мяха, булкануудые наймаалдаг хүнүүдтэ, бакалейнэ магазинуудай эзэдтэ үнэхөөрөө дай соносхоһон эмхидхэлэй комитедүүд байгуулагдаа.

Долоон үхибүүнэй эхэ, гэрэй эзэн эхэнэр Макфейден Куинсын гудамжануудаар хуудаһануудые тараана. Энэ эхэнэр, тэрэнэй нүхэд имэ тэмсэл эхилхэдээ, ямар юумэ түйлахые оролдоноб?

Эдихэ юумэнэй үнэ сэнгэй ехээр хүндэржэ байһанда олониитын анхарал хандуулха хүсэлтэйбди гээд Макфейден харюусана. Юумэнэй сэнгэй хүндэ болоһондо юрэл магазинуудай эзэд зэмэтэй гэжэ тэрэ ойлгоногүй. Ушар шалтагааниинь бүри гүнзэгы. Теэд гэрэй эзэн эхэнэрнүүд буруушаалай тэмсэл ондоогоор ябуулха аргагүй.

Куинсэдэ ажаһуудаг гэрэй эзэн эхэнэрнүүд ушар шалтагааниинень зүбөөр ойлгонхой. Эхэнэрнүүдэй хүдэлөөн тухай бүхы орон дотор хэлсэдэг болоод байна. «Магазинуудай эзэд лэ гэмтэй бэшэ, оронойнмнай экономикын байдал гэмтэй» гээд эдеэ хоолой зүйлнүүдые гаргадаг нэгэ томо бизнесмен мэдүүлбэ. Мүнөө байгша правительствын политикань инфляци тээшэ шууд ябажа байнхай гээд сенатор Гордон Аллет хэлэнэ.

Юумэнэй үнэн сэнгэй хүндэрһэнэй гол шалтагаание Холбоото Штадуудай баримталан ябуудаг политикаһаа бэдэрхэ хэрэгтэй. Вьетнамдахи дайн Америкын экономикые хүндэ байдалда оруулаа. Дайнай гаргашануудай угаа ехээр ургаһан дээрэһээ США-да инфляци эхилээ, ажамидарал үнэтэй болоо. Нью-Йоркһоо эхилээд Калифорни хүрэтэр магазинуудта һахюул табиһан юрын американецуудай хүзүүн дээрэ дайн хүндөөр бууба. Америкын мүнөөнэй хараа шэглэлээр ябаа сагта, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй «Манине амаруулыт» гэһэн уряа харюугүй үлэхэ. Юумэнэй сэн улам хүндэрхэ. Ямаршье амар жаргал болохогүй.

А. ДРУЖИНИН.

Нью-Йорк (АПН-радио).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Болгариин Коммунис партиин юһэдэхи съезд дээрэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэһөө. «Модо бэлэдхэгшэдэй нэрэ хүндэ» гэһэн түрүү бэшэг.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Партийна ажабайдал» гэһэн рубрика доро «Үндэр захяа» гэһэн И. Петровой статья. «Агрохимическэ картын «алаг эреэнүүд» гэһэн А. Рыжковой корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: «Политика экономико хоёрой хани нэгэдэл» гэһэн А. Баулинай статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Алас-Дурна зүгоор ябаһан туристын тэмдэглэлһээ. Нютаг нютагай һонин. Спорт.

Редакторай орлогшо Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный — 48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни — 40-49, идеологический — 24-74, 60-21, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации — 34-05 и перевод — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-02063. Зак. № 1140.